

Sierpień
2022

USŁUGI BHP I PPOŻ
SUŁKOWSKA

Aktualizacja co 2 lata

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego

Budynek Urzędu Gminy Radzanów
Radzanów 92 a
26-807 Radzanów

Sporządził:

Zatwierdził:

Spis treści

1. PRZEDMIOT I PODSTAWA OPRACOWANIA.....	5
2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA.....	5
3. PRZEPISY I NORMY	6
4. PODSTAWOWE DEFINICJE I POJĘCIA	7
5. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	10
5.1. Ogólna charakterystyka obiektu	10
5.2. Parametry pożarowe występujących substancji palnych.....	10
5.3. Opis procesu technologicznego, funkcje i przeznaczenie poszczególnych części budynku.....	11
5.4. Grupa wysokości.....	11
5.5. Kategoria zagrożenia	11
5.6. Przewidywana liczba osób	11
5.7. Gęstość obciążenia ogniowego	11
5.8. Usytuowanie budynków z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe.....	11
5.9. Klasa odporności pożarowej budynku.....	12
5.10.Podział na strefy pożarowe	12
5.11.Zabezpieczenie przepustów instalacyjnych w elementach oddzielenia przeciwpożarowego.....	12
5.12.Zagrożenie wybuchem pomieszczeń i terenów zewnętrznych	13
5.13.Elementy wykończenia wewnątrz.....	13
5.14.Techniczne warunki ewakuacji.....	13
5.15.Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice.....	16
5.15.1.Podręczny sprzęt gaśniczy	16
5.15.2.Hydranty wewnętrzne	17
5.15.3.Przeciwpożarowy wyłącznik prądu	17
5.15.4.Oświetlenie awaryjne	17
5.15.5.System sygnalizacji pożarowej	17
5.15.6.Samoczynne urządzenia oddymiające.....	17
5.15.7.Stałe urządzenia gaśnicze	17
5.15.8.Urządzenia sygnalizacyjno-odcinające dopływ gazu do budynku.....	17
5.15.9.Centrale zamknięć ogniowych.....	17

5.15.10.	Przeciwpożarowe klapy odcinające.....	17
5.15.11.	Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia.....	18
5.16.	Drogi pożarowe.....	18
6.	PRZEGLĄDY I CZYNNOŚCI KONSERWACYJNE URZĄDZEŃ PRZECIWPOŻAROWYCH	18
6.1.	Odpowiedzialność.....	18
6.2.	Gaśnice przenośne.....	18
6.3.	Przeciwpożarowy wyłącznik prądu.....	20
6.4.	Urządzenia oddymiające.....	20
6.5.	Instalacje użytkowe.....	20
7.	SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO MIEJSCOWEGO ZAGROŻENIA.....	21
7.1.	Zakres instrukcji.....	21
7.2.	Zasady oceny ryzyka – podstawy rozpoczęcia ewakuacji.....	22
7.3.	Powiadomienie służb ratowniczych.....	22
7.4.	Sposób ogłoszenia i odwołania alarmu.....	23
7.5.	Podział obowiązków i organizacja ewakuacji.....	23
7.6.	Główne zasady ewakuacji.....	25
7.7.	Sposoby ewakuacji ludzi.....	26
7.8.	Miejsce zbiórki do ewakuacji.....	29
8.	SPOSÓB PRAKTYCZNEGO SPRAWDZENIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI	29
9.	SPOSOBY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM	30
10.	CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ POŻAROWYCH.....	38
10.1.	Potencjalne przyczyny powstawania pożaru.....	38
10.2.	Potencjalne drogi rozprzestrzeniania się pożaru.....	39
10.3.	Sposoby zapobiegania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru.	40
11.	ZASADY POSŁUGIWANIA SIĘ TECHNICZNYMI SYSTEMAMI ZABEZPIECZEŃ.....	41
11.1.	Podręczny sprzęt gaśniczy.....	41
11.2.	Przeciwpożarowy wyłącznik prądu.....	50
12.	ZADANIA I OBOWIĄZKI UŻYTKOWNIKÓW ORAZ CZYNNOŚCI ZABRONIONE W ZAKRESIE OCHRONY.....	50
12.1.	Zadania i obowiązki wszystkich pracowników i gości.....	50

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
Budynek Urzędu Gminy Radzanów, Radzanów 92 a, 26-807 Radzanów

12.2.Obowiązki właściciela lub zarządcy obiektu	51
12.3.Czynności zabronione w zakresie ochrony przeciwpożarowej.....	52
13. ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA ZA NIEPRZESTRZEGANIE PRZEPISÓW Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ	54
14. ZAŁĄCZNIKI	58
15. RYSUNKI	68

1. PRZEDMIOT I PODSTAWA OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest sporządzenie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego opisującej warunki ochrony przeciwpożarowej dla budynku Urzędu Gminy w Radzanowie.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego została opracowana na podstawie ustawy o ochronie przeciwpożarowej z dn. 24 sierpnia 1991 r. (t.j. Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1229, z późn. zm.) oraz w oparciu o inne obowiązujące przepisy w tym § 6 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. nr 109, poz. 719 z późniejszymi zmianami), Polskie Normy, dokumentację projektową oraz informacje uzyskane od właściciela lub zarządcy obiektu.

2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Celem instrukcji bezpieczeństwa pożarowego jest określenie zasad bezpieczeństwa pożarowego oraz sposobu postępowania w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia. Zgodnie z art. 4 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. nr 147, poz. 1229 z 2002r. z późniejszymi zmianami) właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu zobowiązany jest w szczególności do:

- przestrzegania przeciwpożarowych wymagań budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- wyposażenia budynku w sprzęt pożarniczy, ratowniczy i środki gaśnicze oraz zapewnienie konserwacji i naprawy tego sprzętu,
- zapewnienia osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji,
- zapoznania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- przygotowania budynku do prowadzenia akcji ratowniczej oraz do ustalenia sposobu postępowania na wypadek pożaru.

Zakres opracowania obejmuje opis rozwiązań dotyczących:

- warunków ochrony przeciwpożarowej wynikającej z przeznaczenia obiektu
- procesu technologicznego w obiekcie
- określeniu wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposobu poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościami konserwacyjnym
- sposobu postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia
- sposobu zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym
- zadaniami i obowiązkami w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących stałymi użytkownikami.

Podczas eksploatacji obiektu należy bezwzględnie przestrzegać przepisów przeciwpożarowe, co pozwala ograniczyć możliwość powstania i rozprzestrzeniania się pożaru. Postanowienia instrukcji obowiązują wszystkich pracowników i inne osoby znajdujące się na terenie obiektu.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu, przejmuje w całości lub części ich zarządca lub użytkownik, na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej, ustanawiającej zarząd lub użytkowanie. W przypadku, gdy umowa nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

3. PRZEPISY I NORMY

- [1] Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dn. 24 sierpnia 1991 r. (t.j. Dz. U. z 2002 r., Nr 147, poz. 1229, z późn. zm.),
- [2] Ustawa z dn. 7 lipca 1994 r. „Prawo budowlane” (Dz.U. z 2016 r. poz. 290, 961, 1165, 1250)
- [3] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719),
- [4] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002r. nr 75, poz. 690 z późn. zm.)
- [5] Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych. (Dz. U.2009, nr 124, poz. 1030 z późniejszymi zmianami)
- [6] PN-EN ISO 7010. Symbole graficzne -- Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa -- Zarejestrowane znaki bezpieczeństwa.
- [7] PN-02852 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru.
- [8] PN-EN 671-1. Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzłem półsztywnym.
- [9] PN-EN 671-2. Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Hydranty wewnętrzne z węzłem płasko składanym.

- [10] PN-EN 671-3. Stałe urządzenia gaśnicze. Hydranty wewnętrzne. Konserwacja hydrantów wewnętrznych z węzłem półsztywnym i hydrantów wewnętrznych z węzłem płasko składanym.
- [11] PN-EN 50172 Systemy awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego.
- [12] PN-EN 1838 Zastosowania oświetlenia. Oświetlenie awaryjne.
- [13] PN - IEC 61024-1. Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Zasady ogólne.
- [14] PKN-CEN/TS 54-14:2006 Systemy sygnalizacji pożarowej - część 14. Wytyczne planowania, projektowania, instalowania, odbioru, eksploatacji i konserwacji.
- [15] PN-92/N-01256-01:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
- [16] PN-92/N-01256-02:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.

4. PODSTAWOWE DEFINICJE I POJĘCIA

Pożar - niekontrolowany proces spalania, zachodzący poza miejscem do tego celu przeznaczonym, przynoszący straty materialne lub straty w środowisku naturalnym.

Inne miejscowe zagrożenie - rozumie się przez to inne niż pożar i klęska żywiołowa zdarzenie, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody (katastrofy techniczne, chemiczne i ekologiczne), a stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia i mienia.

Kategoria zagrożenia ludzi – rozumie się przez to kwalifikację budynku, jego części lub pomieszczenia ze względu na funkcję:

ZL I – budynki użyteczności publicznej lub ich części, w których mogą przebywać ludzie w grupach powyżej 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami,

ZL II – budynki lub ich części przeznaczone dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się,

ZL III – szkoły, budynki biurowe, otwarte przychodnie lekarskie, pomieszczenia usługowe itp.,

ZL IV – budynki mieszkalne,

ZL V – budynki zamieszkania zbiorowego (w tym hotele).

Strefa pożarowa - powierzchnia lub część budynku oddzielona od innych budynków lub innych części budynku ścianami oddzielen przeciwpożarowych, bądź pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż minimalne dopuszczalne odległości od innych obiektów budowlanych.

Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia - rozumie się przez to zapewnienie nieruchomościom koniecznych warunków ochrony technicznej oraz tworzenie warunków organizacyjnych i formalno-prawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Działania ratownicze - rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ratowania życia, zdrowia i mienia, a także likwidację źródła powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Bezpieczeństwo pożarowe - rozumie się przez to stan eliminujący zagrożenie dla życia lub zdrowia, uzyskiwany poprzez funkcjonowanie norm prawnych, technicznych systemów zabezpieczeń oraz prowadzenia działań zapobiegawczych.

Gęstość obciążenia ogniowego – całkowita energia cieplna wyrażona w [MJ/m²], jaka może wydzielić się podczas spalania materiałów palnych znajdujących się w rozpatrywanym pomieszczeniu bądź strefie pożarowej przypadająca na jednostkę powierzchni tego pomieszczenia (strefy pożarowej) wyrażonej w [m²]

Sieć wodociągowa zewnętrzna przeciwpożarowa - sieć, z której pobiera się wodę do zasilania urządzeń gaśniczych w razie pożaru.

Woda do zewnętrznego gaszenia pożaru - woda przeznaczona do gaszenia pożarów oraz osłony obiektów zagrożonych przeryciem ognia, która może być czerpana przez pompy lub sprzęt straży pożarnej z wodociągów, z punktów czerpania wody oraz z przeciwpożarowych zbiorników wodnych.

Hydrant zewnętrzny nadziemny lub podziemny - zawór wbudowany w sieć wodociagową zewnętrzną przeciwpożarową, przeznaczony głównie do pobierania z tej sieci wody do celów przeciwpożarowych.

Temperatura zapłonu jest to najniższa temperatura, przy której ciecz palna ogrzana w określonych warunkach wydziela taką ilość palnych gazów, która nad jej powierzchnią wytworzy z powietrzem mieszaninę palną zdolną po raz pierwszy zapalić się od punktowego bodźca energetycznego np. iskry, płomienia.

Temperatura samozapalenia substancji jest to najniższa temperatura, w której mieszanina tej substancji z powietrzem ulega gwałtownemu spalaniu na skutek działania na nią ciągłego bodźca energetycznego np. promieniowania cieplnego.

Klasa odporności pożarowej budynku - parametr charakteryzujący odporność budynku na niszczące działanie ognia, wynikający z odporności zastosowanych elementów budowlanych.

Nadzwyczajne zagrożenie środowiska - polega na nagłym, jednorazowym (awaryjnym) wprowadzeniu do środowiska dużej ilości dawki substancji szkodliwych lub czynnika szkodliwego.

Teren przyległy - rozumie się przez to pas terenu wokół obiektu o szerokości równej minimalnej dopuszczalnej odległości od innych obiektów ze względu na wymagania ochrony przeciwpożarowej, określonej w przepisach techniczno-budowlanych.

Strefa zagrożenia wybuchem - rozumie się przez to przestrzeń, w której może występować mieszanina substancji palnych z powietrzem lub innymi gazami utleniającymi, o stężeniu zawartym między dolną i górną granicą wybuchowości.

Dolna i górna granica wybuchowości jest to najniższe i najwyższe stężenie palnego składnika w mieszaninie z powietrzem mierzone w procentach objętości lub w g/m³, w przedziałach, w których mieszaniny takie są zdolne do wybuchowego spalania. Przy stężeniach niższych od dolnej granicy wybuchowości mieszaniny są niezapalne i nie wybuchowe (zbyt uboga mieszanina palnej substancji z tlenem-powietrzem), powyżej zaś górnej granicy wybuchowości nie wybuchają, jakkolwiek mogą być palne.

Materiał trudno zapalny jest to materiał, którego znormalizowane próbki w określonych warunkach badań poddane działaniu płomienia lub źródła promieniowania cieplnego nie zapalają się płomieniem.

Materiał łatwo zapalny jest to materiał, którego znormalizowane próbki w określonych warunkach badań poddane działaniu płomienia lub źródła promieniowania cieplnego zapalają się płomieniem, po usunięciu zaś źródła ciepła palą się dalej.

Przeciwpożarowy wyłącznik prądu - rozumie się przez to wyłącznik odcinający dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru.

Warunki ewakuacji - rozumie się przez to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniający szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

5. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

5.1. Ogólna charakterystyka obiektu

Budynek Urzędu Gminy położony jest na działce będącej własnością gminy Radzanów. Działka ta przylega od południa do drogi Radzanów - Ratoszyn, od północy, zachodu i wschodu graniczy z gruntami niezabudowanymi stanowiącymi własność osób prywatnych.

Charakterystyka budynku Gminy:

- powierzchnia parter – 322,5 m²
- powierzchnia piętro – 322,5 m²
- powierzchnia piwnicy – 367 m²
- powierzchnia razem – 1012 m²
- wysokość budynku – 11m
- ilość kondygnacji nadziemnych – 2
- ilość kondygnacji podziemnych – 1
- kubatura budynku – 4705 m³

W budynkach występują następujące instalacje:

- instalacja elektryczna
- instalacja odgromowa
- wodociągowo – kanalizacyjna
- wentylacyjna
- centralne ogrzewanie

5.2. Parametry pożarowe występujących substancji palnych

W obiekcie mogą występować produkty palne w postaci wyposażenia gminy: meble, drewno, wyposażenie technologiczne – urządzenia, papier, artykuły biurowe, wykładziny podłogowe, elementy dekoracyjne, firanki, zasłony.

Parametry pożarowe głównych materiałów palnych:

LP.	MATERIAŁ PALNY	TEMP. ZAPALENIA [°C]	CIEPŁO SPALANIA [MJ/kg]	STAN SKUPIENIA
1.	PAPIER	233	16	STAŁY
2.	DREWNO	270	18	STAŁY
3.	TWORZYWA SZTUCZNE	430	42	STAŁY

5.3. Opis procesu technologicznego, funkcje i przeznaczenie poszczególnych części budynku

Przeznaczenie kondygnacji i pomieszczeń:

- a) piwnica – pomieszczenia pomocnicze: skład opału, kotłownia węglowa z odrębnym wejściem, pomieszczenia gospodarcze, garaż, garaż Policji
- b) parter – pomieszczenia biurowe, łazienka, biblioteka, pomieszczenia wynajmowane przez Telekomunikację Polską S.A., Poczta Polska S.A., Policję – wszystkie wynajmowane pomieszczenia mają osobne wejścia.
- c) pierwsze piętro – pomieszczenia biurowe, łazienka, kuchnia, sala narad, pomieszczenia biurowe, archiwum

5.4. Grupa wysokości

Wysokość budynku gminy wynosi 11 m. Zgodnie z § 8 rozporządzenia [4] obiekt zaliczany jest do budynków niskich (N).

5.5. Kategoria zagrożenia

Budynki są przeznaczone na przebywanie ludzi, zatem zakwalifikowane są do **kategori ZL** z następującym podziałem:

budynek gminy:

- strefa ZL III

5.6. Przewidywana liczba osób

W budynku może przebywać około 75 osób.

Na parterze około 30 osób, na piętrze około 40 osób oraz w piwnicy około 5 osób.

5.7. Gęstość obciążenia ogniowego

W strefach ZL nie wylicza się gęstości obciążenia ogniowego.

5.8. Usytuowanie budynków z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe

Odległości między budynkami wynoszą:

- od strony zachodniej brak zabudowań
- od strony północnej brak zabudowań
- od strony wschodniej droga
- od strony południowej działka budowlana – 59 m

Zgodnie z § 271 [4] minimalna odległość między zewnętrznymi ścianami budynków powinna wynosić min. 8 m.

5.9. Klasa odporności pożarowej budynku

Według § 212 [4] budynek niski dwukondygnacyjny zawierający strefę pożarową ZL III powinien mieć klasę odporności pożarowej „C”.

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop	ściana zewnętrzna	ściana wewnętrzna	przekrycie dachu
„C”	R 60	R 15	REI 60	EI 30	EI 15	E 15

5.10. Podział na strefy pożarowe

Budynek stanowi jedną strefę pożarową. Jego powierzchnia użytkowa wynosi 1062 m². W piwnicy powinna być wydzielona kotłownia oraz pomieszczenie składowania opału.

Strefę pożarową stanowi budynek, albo jego część oddzielona od innych budynków lub innych części budynków elementami oddzielenia przeciwpożarowego, bądź też pasami wolnego terenu o szerokości nie mniejszej niż dopuszczalne odległości od innych budynków zgodnie z § 271 [4].

Dopuszczalna powierzchnia strefy pożarowej w obiekcie zakwalifikowanym do kategorii do ZL III w budynku niskim wynosi 8 000 m².

Nie przekroczono dopuszczalnej powierzchni strefy pożarowej.

5.11. Zabezpieczenie przepustów instalacyjnych w elementach oddzielenia przeciwpożarowego

Przepusty instalacyjne w elementach oddzielenia przeciwpożarowego powinny mieć klasę odporności ogniowej E I wymaganą dla tych elementów. Dopuszcza się nie instalowanie przepustów, o których mowa w § 234 ust. 1. rozporządzenia [4] dla pojedynczych rur instalacji wodnych, kanalizacyjnych i ogrzewczych, wyprowadzanych przez ściany i stropy do pomieszczeń higienicznosanitarnych. Przepusty instalacyjne o średnicy większej niż 0,04 m w ścianach i stropach pomieszczenia zamkniętego, dla którego wymagana klasa odporności ogniowej jest nie niższa niż E I 60 lub R E I 60, a niebędąca elementem oddzielenia przeciwpożarowego, powinny mieć klasę odporności ogniowej E I ścian i stropów tego pomieszczenia. Przejścia instalacyjne przez zewnętrzne ściany budynku, znajdujące się poniżej poziomu terenu, powinny być zabezpieczone przed możliwością przenikania gazu do wnętrza budynku.

5.12. Zagrożenie wybuchem pomieszczeń i terenów zewnętrznych

Zgodnie z § 37 ust. 1 rozporządzenia [3] ocenę zagrożenia wybuchem dokonuje się w obiektach i na terenach przyległych, gdzie są prowadzone procesy technologiczne z użyciem materiałów mogących wytworzyć mieszaniny wybuchowe lub, w których materiały takie są magazynowane. Zgodnie z punktem 9 tego samego paragrafu, należy wyznaczyć strefę zagrożenia wybuchem w pomieszczeniu, jeżeli może w nim występować mieszanina wybuchowa o objętości, co najmniej 0,01 m³ w zwartej przestrzeni.

W budynku nie wyznacza się strefy zagrożonej wybuchem.

5.13. Elementy wykończenia wnętrz

Wymagania stawiane wyposażeniu wnętrz:

- W pomieszczeniach przeznaczonych do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób oraz w pomieszczeniach produkcyjnych, stosowanie łatwo zapalnych przegród, stałych elementów wyposażenia i wystroju wnętrz oraz wykładzin podłogowych jest zabronione.
- Okładziny sufitów oraz sufity podwieszane należy wykonywać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia. Wymaganie to nie dotyczy mieszkań.
- Przestrzeń między sufitem podwieszonym i stropem powinna być podzielona na sektory o powierzchni nie większej niż 1.000 m², a w korytarzach - przegrodami, co 50 m, wykonanymi z materiałów niepalnych.
- Palne elementy wystroju wnętrz budynku, przez które lub obok których są prowadzone przewody ogrzewcze, wentylacyjne, dymowe lub spalinowe, powinny być zabezpieczone przed możliwością zapalenia lub zwęglenia.
- Okładziny sufitów oraz sufity podwieszane należy wykonać z materiałów niepalnych lub niezapalnych, niekapiących i nieodpadających pod wpływem ognia.

Na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji, stosowanie materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych jest zabronione.

5.14. Techniczne warunki ewakuacji

Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia [3] z każdego miejsca w obiekcie, w którym może znajdować się człowiek, należy zapewnić odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożenia lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
Budynek Urzędu Gminy Radzanów, Radzanów 92 a, 26-807 Radzanów

- Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio albo drogami komunikacji ogólnej, zwanymi dalej "drogami ewakuacyjnymi".
 - Wyjścia z pomieszczeń na drogi ewakuacyjne powinny być zamykane drzwiami.
 - Drzwi stanowiące wyjście ewakuacyjne z budynku przeznaczonego dla więcej niż 50 osób powinny otwierać się na zewnątrz. Wymaganie to nie dotyczy budynku wpisanego do rejestru zabytków.
 - W pomieszczeniach, od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek, do wyjścia ewakuacyjnego na drogę ewakuacyjną lub do innej strefy pożarowej albo na zewnątrz budynku, powinno być zapewnione przejście, zwane dalej "przejściem ewakuacyjnym", o długości nieprzekraczającej:
 - ✓ w strefach pożarowych ZL - 40 m;
 - ✓ w strefach pożarowych PM o obciążeniu ogniowym przekraczającym 500 MJ/m² w budynku o więcej niż jednej kondygnacji nadziemnej 75 m;
 - ✓ w strefach pożarowych PM, o obciążeniu ogniowym nie przekraczającym 500 MJ/m², w strefach pożarowych PM w budynku o jednej kondygnacji nadziemnej bez względu na wielkość obciążenia ogniowego 100 m.
 - W pomieszczeniach o wysokości przekraczającej 5 m długość przejść, o których mowa w punkcie wyżej może być powiększona o 25%.
 - Długości przejść, wymienionych wyżej mogą być powiększone pod warunkiem zastosowania:
 - ✓ stałych urządzeń gaśniczych wodnych – o 50%,
 - ✓ samoczynnych urządzeń oddymiających uruchamianych za pomocą systemu wykrywania dymu – o 50%,
 - Powiększenia, o których mowa wyżej podlegają sumowaniu.
 - Szerokość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniu przeznaczonym na pobyt ludzi, z zastrzeżeniem § 237, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób, do których ewakuacji ono służy, przyjmując co najmniej 0,6 m na 100 osób, lecz nie mniej niż 0,9 m, a w przypadku przejścia służącego do ewakuacji do 3 osób - nie mniej niż 0,8 m.
 - Pomieszczenie powinno mieć co najmniej dwa wyjścia ewakuacyjne oddalone od siebie o co najmniej 5 m w przypadkach, gdy:
 - ✓ jest przeznaczone do jednoczesnego przebywania w nim ponad 50 osób,
 - ✓ znajduje się w strefie pożarowej ZL, a jego powierzchnia przekracza 300 m²,
 - ✓ znajduje się w strefie pożarowej PM o gęstości obciążenia ogniowego powyżej 500 MJ/m², a jego powierzchnia przekracza 300 m²,
 - ✓ znajduje się w strefie pożarowej PM o gęstości obciążenia ogniowego do 500 MJ/m², a jego powierzchnia przekracza 1 000 m².
 - Łączną szerokość drzwi w świetle, stanowiących wyjścia ewakuacyjne z pomieszczenia, należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących
-

przebywać w nim równocześnie, przyjmując co najmniej 0,6 m szerokości na 100 osób, przy czym najmniejsza szerokość drzwi w świetle ościeżnicy powinna wynosić 0,9 m, a w przypadku drzwi służących do ewakuacji do 3 osób - 0,8 m.

- Zabrania się stosowania do celów ewakuacji drzwi obrotowych i podnoszonych.
- W wyjściu ewakuacyjnym z budynku dopuszcza się stosowanie drzwi rozsuwanych spełniających wymagania określone w § 240 ust. 4. [4].
- Drzwi rozsuwane mogą stanowić wyjścia na drogi ewakuacyjne, a także być stosowane na drogach ewakuacyjnych, jeżeli są przeznaczone nie tylko do celów ewakuacji, a ich konstrukcja zapewnia:
 - ✓ otwieranie automatyczne i ręczne bez możliwości ich blokowania,
 - ✓ samoczynne ich rozsuniecie i pozostanie w pozycji otwartej w wyniku zasygnalizowania pożaru przez system wykrywania dymu chroniący strefę pożarową, do ewakuacji z której te drzwi są przeznaczone, a także w przypadku awarii drzwi.
- Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych należy obliczać proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać jednocześnie na danej kondygnacji budynku, przyjmując co najmniej 0,6 m na 100 osób, lecz nie mniej niż 1,4 m. Dopuszcza się zmniejszenie szerokości poziomej drogi ewakuacyjnej do 1,2 m, jeżeli jest ona przeznaczona do ewakuacji nie więcej niż 20 osób.
- Korytarze stanowiące drogę ewakuacyjną w strefach pożarowych ZL powinny być podzielone na odcinki nie dłuższe niż 50 m przy zastosowaniu przegród z drzwiami dymoszczelnymi lub innych urządzeń technicznych, zapobiegających rozprzestrzenianiu się dymu.
- Długość drogi ewakuacyjnej od wyjścia z pomieszczenia na tę drogę do wyjścia do innej strefy pożarowej lub na zewnątrz budynku, zwanej dalej "dojściem ewakuacyjnym", mierzy się wzdłuż osi drogi ewakuacyjnej nie powinno przekraczać: dla ZL III i strefy PM o gęstości obciążenia większej niż 500 MJ/m², przy jednym kierunku ewakuacji 30 m (z czego 20 m na poziomej drodze), a przy co najmniej dwóch kierunkach 60 m. W przypadku zakończenia dojścia ewakuacyjnego przedsiönkiem przeciwpożarowym, długość tę mierzy się do pierwszych drzwi tego przedsiönka.

Ustalono następujące warunki ewakuacji:

W budynku zapewniono 10 wyjść ewakuacyjnych zlokalizowanych zgodnie z planami ewakuacyjnymi.

Długość przejścia ewakuacyjnego w pomieszczeniach nie może być dłuższa niż:

- ZL III – do 40 m

Długość dojścia ewakuacyjnej, przy co najmniej dwóch dojściach nie może być dłuższa niż:

- ZL III – do 30 m – dla krótszego dojścia
- ZL III – do 60 m – dla dłuższego dojścia

Wyjścia i drogi ewakuacyjne należy oznakować zgodnie z normą [PN-EN ISO 7010].

5.15. Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice

5.15.1. Podręczny sprzęt gaśniczy

Zgodnie z § 32 rozporządzenia [3] obiekt powinien być wyposażony w gaśnice, dostosowane do grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie:

A – materiałów stałych, zwykle pochodzenia organicznego, których normalne spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli;

B – cieczy i materiałów stałych topiących się;

C – gazów;

D – metali;

F – tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych.

Według obowiązujących przepisów, jedna jednostka masy środka gaśniczego 2 kg lub 3 dm³ zawartego w gaśnicach powinna przypadać:

- na każde 100 m² powierzchni strefy niechronionej stałymi urządzeniami gaśniczymi zakwalifikowanej do kategorii zagrożenia ludzi ZL I, ZL II, ZL III, ZL V, lub PM o gęstości obciążenia ogniowego przekraczającej 500 MJ/m²,
- na każde 300 m² dla pozostałych stref pożarowych nie zakwalifikowanych do kategorii ZL IV.

Budynek wyposażono w gaśnice proszkowe oraz śniegowe.

Przy rozmieszczaniu podręcznego sprzętu gaśniczego należy zapewnić:

- odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie powinna być większa niż 30 m;
- do gaśnic powinien być zapewniony dostęp o szerokości co najmniej 1 m.

Gaśnice w obiektach muszą być rozmieszczone w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, w szczególności:

- przy wejściach do budynków,
- na korytarzach,
- przy wyjściach z pomieszczeń na zewnątrz,
- w miejscach nienarażonych na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki).

Rozmieszczenie gaśnicy w obiekcie pokazano na rysunkach stanowiących załącznik do opracowania. W piwnicy budynku zlokalizowane 2 szt. gaśnic, na parterze i na piętrze po 3 szt.

5.15.2. Hydranty wewnętrzne

W strefie pożarowej ZL III powyżej 1000 m² wymaga się zainstalowania hydrantów wewnętrznych DN25.

W budynku zamontowano hydranty wewnętrzne. Lokalizacja zgodnie z załączonymi planami. Na parterze i piętrze po 1szt. hydrantów wewnętrznych DN25.

5.15.3. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Budynek o kubaturze brutto powyżej 1000 m³ wymaga zainstalowania w nim przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

Wyłącznik główny pełni rolę przeciwpożarowego wyłącznika prądu zainstalowano w obiekcie zgodnie z załączonymi planami.

5.15.4. Oświetlenie awaryjne

W obiekcie brak wymogów montażu oświetlenia ewakuacyjnego.

Brak zamontowanej instalacji tego typu.

5.15.5. System sygnalizacji pożarowej

Obiekt nie jest objęty obligatoryjnym obowiązkiem stosowania systemu sygnalizacji pożarowej.

W budynku nie zainstalowano systemu sygnalizacji pożarowej.

5.15.6. Samoczynne urządzenia oddymiające

W obiekcie nie zastosowano systemu oddymiania klatek schodowych.

5.15.7. Stałe urządzenia gaśnicze

W budynku nie jest wymagany montaż stałych urządzeń gaśniczych (instalacji tryskaczowej).

Nie zainstalowano stałych urządzeń gaśniczych wodnych.

5.15.8. Urządzenia sygnalizacyjno-odcinające dopływ gazu do budynku

W budynku nie ma zainstalowanych tego typu urządzeń. (NP. SYSTEM GAZEX)

5.15.9. Centrale zamknięć ogniowych

W budynku nie zainstalowano central zamknięć ogniowych.

5.15.10. Przeciwpożarowe klapy odcinające

Nie zainstalowano w obiekcie.

5.15.11. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia

W budynku wymagana ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru wynosi 20 dm³/s.

Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru zorganizowane z hydrantu zewnętrznego w odległości około 40 m od budynku gminy.

5.16. Drogi pożarowe

Do budynku nie ma obowiązku zapewnić drogi pożarowej.

Dojazd na parking gminny zgodnie z planem sytuacyjnym.

6. PRZEGLĄDY I CZYNNOŚCI KONSERWACYJNE URZĄDZEŃ PRZECIWOŻAROWYCH

6.1. Odpowiedzialność

Za nadzór nad przeglądami i kontrolę wszystkich urządzeń przeciwpożarowych odpowiedzialny jest właściciel, zarządca lub użytkownik budynku. Kontrola powinna być przeprowadzana w regularnych odstępach czasu w zależności od warunków otoczenia. Z przeprowadzonych czynności, należy sporządzić stosowny protokół. W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń pomiędzy wymaganymi prawnie czasookresami, wymaga się przeprowadzanie rutynowych kontroli stanu technicznego. Na podstawie projektów instalacji i urządzeń, dokumentacji techniczno-ruchowych, instrukcji obsługi, przepisów rozporządzeń oraz norm, powinien być opracowany harmonogram przeglądów urządzeń przeciwpożarowych, których czasookres musi być zgodny ww. dokumentami, ale nie może być dłuższy niż 12 miesięcy.

6.2. Gaśnice przenośne

Przeglądy i konserwacje podręcznego sprzętu gaśniczego przeprowadza się w sposób i terminach określonych przez producenta, lecz nie rzadziej niż raz na rok zgodnie z rozporządzeniem [3].

Instrukcja przeglądu gaśnicy proszkowej

Podczas wykonywania zewnętrznych oględzin gaśnicy proszkowej należy sprawdzić czy:

- ⇒ plomba i zawleczka nie zostały uszkodzone,
- ⇒ gaśnica nie jest uszkodzona mechanicznie,
- ⇒ nie ma miejsc skorodowanych mechanicznie,
- ⇒ pyszczek wylotowy lub wąż są drożne,
- ⇒ posiada czytelną i właściwą etykietę oraz kontrolkę z ostatniego przeglądu,

- ⇒ dokonać kontroli stanu ciśnienia wewnątrz zbiornika za pomocą manometru kontrolnego lub skuteczności działania manometru.

Po sprawdzeniu powyższych czynności należy nakleić kontrolkę z terminem następnego przeglądu.

Kontrolka serwisowa powinna posiadać następujące dane:

- ⇒ nazwa i adres zakładu serwisowego,
- ⇒ nazwisko i imię konserwatora,
- ⇒ data wykonania przeglądu (miesiąc / rok);
- ⇒ data wykonania naprawy (miesiąc / rok);
- ⇒ data następnego badania (miesiąc / rok).

Badania UDT

W gaśnicach o pojemności zbiornika powyżej 6 dm³ sprawdza się ważność jego legalizacji zgodnie z wymaganiami UDT i producenta.

Instrukcja przeglądu gaśnicy śniegowej

Podczas wykonywania zewnętrznych oględzin gaśnicy należy sprawdzić:

- ⇒ trwałe oznakowania na zbiorniku i porównać z danymi z etykiety gaśnicy;
- ⇒ datę legalizacji zbiornika przez UDT.

Należy również sprawdzić ogólny stan techniczny gaśnicy:

- ⇒ stan zabezpieczeń gaśnicy (plomba, zawleczka),
- ⇒ stan zbiornika,
- ⇒ czytelność etykiety,
- ⇒ stan zaworu,
- ⇒ drożność i stan węża z prądownicą (jeżeli występuje w danym typie gaśnicy).

Sprawdzić ilość środka gaśniczego poprzez zważenie gaśnicy (bez węża i prądownicy) i porównanie danych z trwałymi oznaczeniami wybitymi na zbiorniku gaśnicy.

Po sprawdzeniu powyższych czynności należy nakleić kontrolkę z terminem następnego przeglądu.

Kontrolka serwisowa powinna posiadać następujące dane:

- ⇒ nazwa i adres zakładu serwisowego,
- ⇒ nazwisko i imię konserwatora,
- ⇒ data wykonania przeglądu (miesiąc / rok);

- ⇒ data wykonania naprawy (miesiąc / rok);
- ⇒ data następnego badania (miesiąc / rok).

Badania UDT

Zbiorniki gaśnic śniegowych podlegają badaniu UDT co 10 lat.

W trakcie przeglądów, konserwacji i napraw mogą być stosowane wyłącznie części zamienne i środki gaśnicze stosowane przez producentów gaśnic.

W przypadku wykonywania remontu gaśnicy poza zakładem pracy, należy zapewnić gaśnicę zastępczą o takim samym rodzaju.

Przeгляд gaśnicy powinien wykonywać przeszkolony konserwator. Gdy zasadnicze elementy gaśnicy uległy uszkodzeniu lub minął termin ważności środka gaśniczego konserwację gaśnicy wykonuje autoryzowany konserwator.

6.3. Przeciwożarowy wyłącznik prądu

Przeگлды przeprowadza się w terminach określonych przez producenta, lecz **nie rzadziej niż raz na rok** zgodnie z rozporządzeniem [3].

6.4. Urządzenia oddymiające

Zgodnie z § 2 [3] urządzenia oddymiające zaliczane jest do urządzeń przeciwpożarowych. Wobec czego powinno przechodzić przeglądy zgodnie z zaleceniami producenta, lecz **nie rzadziej niż raz w roku**.

6.5. Instalacje użytkowe

Zgodnie art.62 Prawa budowlanego:

1. Obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli:

- ⇒ *okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego:*
 - ✓ *elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu,*
 - ✓ *instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska,*
 - ✓ *instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych);*

- ⇒ okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- ⇒ okresowej w zakresie, o którym mowa w pkt 1, co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m² oraz innych obiektów budowlanych o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m²; osoba dokonująca kontroli jest obowiązana bezzwłocznie pisemnie zawiadomić właściwy organ o przeprowadzonej kontroli;

Zgodnie § 34. 1. rozporządzenia [2] w obiektach lub ich częściach, w których odbywa się proces spalania paliwa stałego, ciekłego lub gazowego, usuwa się zanieczyszczenia przewodów dymowych i spalinowych w okresach ich użytkowania:

- ⇒ od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych — co najmniej raz w miesiącu, jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej;
- ⇒ od palenisk opalanych paliwem stałym niewymienionych w pkt 1 — co najmniej raz na 3 miesiące;
- ⇒ od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym niewymienionych w pkt 1 — co najmniej raz na 6 miesięcy.

2. W obiektach lub ich częściach, o których mowa w ust. 1, usuwa się zanieczyszczenia z przewodów wentylacyjnych co najmniej raz w roku, jeżeli większa częstotliwość nie wynika z warunków użytkowych.

7. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO MIEJSCOWEGO ZAGROŻENIA

7.1. Zakres instrukcji

Instrukcja opisuje czynności, tryb postępowania, uprawnienia i odpowiedzialność osób realizujących niezbędne działania, począwszy od stwierdzenia możliwości wystąpienia zagrożenia do momentu przyjazdu jednostek Straży Pożarnej. Instrukcję stosują wszyscy pracownicy oraz osoby wykonujące pracę na terenie obiektu.

7.2. Zasady oceny ryzyka – podstawy rozpoczęcia ewakuacji

Ewakuację rozpoczyna się w przypadku:

- ⇒ zagrożenia pożarem, gdy nieskuteczne jest gaszenie podręcznym sprzętem gaśniczym,
- ⇒ silnego zadymienia dróg ewakuacyjnych,
- ⇒ innych sytuacji, które mogą powodować zagrożenia dla życia bądź zdrowia ludzi.

7.3. Powiadomienie służb ratowniczych

W celu powiadomienia Państwowej Straży Pożarnej należy wybrać odpowiednio:

- ⇒ nr tel. do Państwowej Straży Pożarnej - **998**,
- ⇒ nr tel. do Centrum Powiadamiania Ratunkowego - **112**,

Po zgłoszeniu się operatora w zrozumiały sposób przekazać informację:

- ⇒ gdzie się pali (nazwa obiektu i jego adres),
- ⇒ co się pali,
- ⇒ czy istnieje zagrożenie dla życia ludzi (np. uwięziona osoba),
- ⇒ jaki jest rozwój i przebieg pożaru,
- ⇒ czy w rejonie pożaru znajdują się materiały niebezpieczne (wybuchowe, toksyczne lub łatwopalne),
- ⇒ jak dojechać do obiektu,
- ⇒ podać imię i nazwisko oraz numer kontaktowy.

Uwaga!

Połączenie można zakończyć dopiero wówczas, gdy przyjmujący potwierdzi, że przyjął zgłoszenie. Po przekazaniu wszystkich danych należy odczekać chwilę, by umożliwić ewentualne sprawdzenie wiarygodności zgłoszenia.

W razie konieczności należy również powiadomić:

- ⇒ Pogotowie Ratunkowe - **999**,
- ⇒ Policję - **997**,
- ⇒ Pogotowie Energetyczne - **991**,
- ⇒ Pogotowie Gazowe - **992**,
- ⇒ Pogotowie Techniczne Wodno-Kanalizacyjne - **994**,

W przypadku braku możliwości uzyskania połączenia należy ponawiać próby, aż do momentu nawiązania kontaktu.

7.4. Sposób ogłoszenia i odwołania alarmu

Ogłoszenie alarmu odbywa się za pomocą komunikatów głosowych przekazywanych bezpośrednio przez pracowników.

W przypadku ogłoszenia ewakuacji można posłużyć się następującym komunikatem, który należy powtórzyć trzykrotnie.

„UWAGA, UWAGA ! PRZERWAĆ PRACĘ, ZARZĄDZAM EWAKUACJĘ OSÓB Z BUDYNKU, PROSZĘ UDAĆ SIĘ NA MIEJSCE ZBIÓRKI”.

Po ogłoszeniu komunikatu o ewakuacji należy sprawdzić, czy sygnał dotarł do wszystkich osób przebywających w budynku.

Odwołanie alarmu o ewakuacji

Odwołanie alarmu ewakuacyjnego odbywa się za pomocą komunikatów głosowych o następującej treści:

„UWAGA, UWAGA ! ODWOŁUJE SIĘ ALARM EWAKUACYJNY ”.

Komunikat należy powtórzyć trzykrotnie.

7.5. Podział obowiązków i organizacja ewakuacji

Obowiązki każdego pracownika i gościa

Każdy kto zauważy pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenie, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz:

- ⇒ Centrum Powiadamiania Ratunkowego (**nr tel. 112**) lub jednostkę ochrony przeciwpożarowej (**nr tel. 998**),
- ⇒ Koordynatora ewakuacji,
- ⇒ Swojego przełożonego,

Podczas powiadamiania należy udzielić następujących informacji:

- ⇒ gdzie się pali (budynek, piętro, nr pomieszczenia),
- ⇒ co się pali,
- ⇒ czy istnieje zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi,
- ⇒ czy występują materiały palne i niebezpieczne w okolicy
- ⇒ jak mocno rozprzestrzenia się zagrożenie.

Równocześnie z powiadamianiem, można podjąć próbę gaszenia podręcznym sprzętem gaśniczym, jeżeli działania gaśnicze nie będą narażały na utratę życia lub zdrowia.

Postępowanie w przypadku ogłoszenia alarmu

W momencie usłyszenia komunikatu o rozpoczęciu ewakuacji należy:

- ⇒ przerwać pracę i niezwłocznie opuścić zagrożoną strefę. Opuszczając stanowisko pracy można wziąć ze sobą wyłącznie przedmioty osobiste znajdujące pod ręką. Kategorycznie zabrania się powrotu po rzeczy pozostawione w innych pomieszczeniach;
- ⇒ stosować się do poleceń przełożonych i osób prowadzących ewakuację;
- ⇒ poruszając się po drogach ewakuacyjnych zachować spokój i ciszę, nie biegać, nie wyprzedzać innych, nie popychać osób znajdujących się przed nami, nie zatrzymywać się bez potrzeby,
- ⇒ wychodząc z pomieszczenia nie należy zamykać drzwi na klucz (klucz zostawić w drzwiach po zewnętrznej stronie);
- ⇒ przystąpić do wykonywania przypisanych zadań (dotyczy osób wyznaczonych do działań zabezpieczających ewakuację);
- ⇒ udać się do miejsca zbiórki,
- ⇒ na miejscu zbiórki poinformować swojego przełożonego lub Koordynatora ewakuacji o osobach, których brakuje i oczekiwać na dalsze polecenia.

Koordynator ewakuacji

Koordynatorem ewakuacji jest zarządca obiektu lub osoba wyznaczona lub osoba przez niego wyznaczona. Do obowiązków Koordynatora ewakuacji należy:

- ⇒ podjęcie decyzji o ewakuacji częściowej lub całkowitej budynku i ogłoszenie alarmu;
- ⇒ powiadomienie służb ratowniczych;
- ⇒ powiadomienie pozostałego personelu w obiekcie;
- ⇒ wyznaczenie poszczególnych pracowników do działań związanych z ratowaniem ludzi i zwalczaniem pożarów,
- ⇒ wyznaczenie osób odpowiedzialnych za oczekiwanie na służby ratownicze przy drodze dojazdowej do posesji;
- ⇒ nadzór nad przebiegiem ewakuacji i działaniami ratowniczymi;
- ⇒ nadzoruje zabezpieczenie (bądź ewakuację) mienia i ważnych dokumentów,

- ⇒ zebranie na miejscu zbiórki informacji o stanie osobowym wszystkich podległych pracowników i gości oraz przekazanie ich Kierującemu Działaniami Ratowniczymi;
- ⇒ przekazanie dowództwa Kierującemu Działaniami Ratowniczymi;
- ⇒ udzielenie innych niezbędnych informacji Kierującemu Działaniami Ratowniczymi, w tym:
 - ✓ czy wszyscy pracownicy i goście ewakuowali się z budynku;
 - ✓ o rodzaju, zakresie i miejscu zagrożenia.

Do ww. czynności można wyznaczyć podległych pracowników. Należy pamiętać, aby:

- ⇒ do działań związanych z przeszukiwaniem pomieszczeń, ewakuacją ludzi lub mienia, uruchamianiem urządzeń, oczekiwaniem na służby ratownicze lub innych o podobnym charakterze wyznaczać co najmniej 2 osoby, które będą siebie wzajemnie zabezpieczały.
- ⇒ upewnić się, czy osoby wyznaczone do czynności związanych z alarmowaniem i powiadamianiem służb ratowniczych lub innych osób w obiekcie, posiadają lub znają lokalizację najbliższych środków łączności oraz znają numery alarmowe.

7.6. Główne zasady ewakuacji

Główne zasady organizacyjne podczas ogłaszania ewakuacji:

- ⇒ osoba, która pierwsza zauważyła zagrożenie, powinna w pierwszej kolejności zaalarmować osoby znajdujące się w bezpośrednim rejonie zagrożenia. Następnie w przypadku konieczności powiadomić swojego przełożonego i służby ratownicze;
- ⇒ decyzja o rozpoczęciu ewakuacji musi być przekazana w sposób spokojny i zdecydowany, a jednocześnie nakazujący i sugestywny;
- ⇒ wszystkie osoby znajdujące się w budynku objętym ewakuacją, powinny podporządkować się decyzjom kierującego akcją ratowniczą;
- ⇒ ewakuację przeprowadza się z wykorzystaniem wszystkich możliwych dróg i wyjść ewakuacyjnych;
- ⇒ ewakuację zawsze rozpoczyna się od miejsc najbardziej zagrożonych, a następnie od najwyższych kondygnacji;
- ⇒ warunki i sposoby ewakuacji zależą od miejsca powstania zagrożenia, przy czym ewakuacja powinna objąć wszystkie osoby przebywające w budynku, które nie biorą udziału w akcji ratowniczej;
- ⇒ osoby wywołujące panikę należy ewakuować w pierwszej kolejności;
- ⇒ opuszczając pomieszczenie należy zamknąć za sobą drzwi (Nie na klucz, klucz zostaje w zamku. Klucz przekręca dopiero osoba wyznaczona do prowadzenia ewakuacji, po sprawdzeniu, czy w pomieszczeniu nikogo nie ma.);

- ⇒ w przypadku odcięcia dróg ewakuacyjnych nie należy ryzykować przejścia przez zadymione pomieszczenia, korytarze i klatkę schodową, ale udać się do najdalej położonego od miejsca pożaru pomieszczenia z oknem lub balkonem. Zamknąć drzwi (nie na klucz) i otworzyć okno lub balkon i sygnalizować wszelkimi, możliwymi sposobami, miejsce swego pobytu i oczekiwać na pomoc ze strony prowadzących akcję ratowniczą;
- ⇒ poruszając się drogami ewakuacyjnymi przy silnym zadymieniu należy poruszać się wzdłuż ścian, aby nie stracić orientacji;
- ⇒ przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej starając się trzymać głowę jak najniżej, usta i drogi oddechowe w miarę możliwości zastonić chustką zamoczoną w wodzie;
- ⇒ do czasu wyjścia ostatniej osoby z obiektu, należy podejmować stanowcze działania mające na celu opanowanie paniki i utrzymanie porządku;
- ⇒ jeżeli sytuacja na to pozwala, może być dodatkowo zarządzona ewakuacja mienia;
- ⇒ po opuszczeniu zagrożonego budynku udać się do miejsca zbiórki;
- ⇒ na miejscu zbiórki należy oczekiwać na dalsze polecenia od dowodzącego akcją.

7.7. Sposoby ewakuacji ludzi

Ewakuację ludzi rozpoczynamy od miejsca objętego pożarem, następnie od pomieszczeń sąsiadujących z pomieszczeniem zagrożonym. Następnie rozpoczynając od najwyższej kondygnacji.

Ewakuacja osób z dysfunkcją ruchu

Osoby z dysfunkcją ruchu lub czasowo nie mogących się poruszać o własnych siłach (nieprzytomne, chore) należy ewakuować w pozycji przyjmowanej przez chorego. Osoba może bezwiednie przyjmować pozycje obronną, chroniącą go przed cierpieniem i bólem. Osoby korzystające na co dzień z wózków inwalidzkich, należy ewakuować na tych wózkach. Gdyby było to z jakiś powodów niemożliwe, należy wynieść ich na rękach lub noszach.

Ewakuacja osób niewidomych i niedowidzących

Ewakuując osoby niewidome, należy utrzymywać z nimi komunikat słowny przez cały czas trwania ewakuacji. Przeszukując pomieszczenia, należy w sposób wyraźny sygnalizować swoją obecność. Wyprowadzając niewidomego, należy informować go o każdej przeszkodzie i podejmowanych działaniach wyprzedzając je słowem np. "uwaga! zaraz będą schody". "teraz skręcamy w prawo". "uwaga! próg". Należy również pamiętać o kontakcie dotykowym. W momencie wyprowadzania poszkodowanego

bardzo ważny jest dotyk, do którego niewidomy jest przyzwyczajony. W momencie wyprowadzania poszkodowanego, ratownik jednocześnie pełni funkcję przewodnika. W sytuacjach trudnych np. przy wejściu klatką schodową do góry, ratowanemu trzeba pomóc wprowadzając jego nogę na pierwszy stopień schodów. Jeżeli będzie konieczność wydostania się z miejsc niebezpiecznych, należy umożliwić mu dotknięcie miejsc utrudniających np. nadproża, o ile nie będzie to niosło za sobą innych zagrożeń.

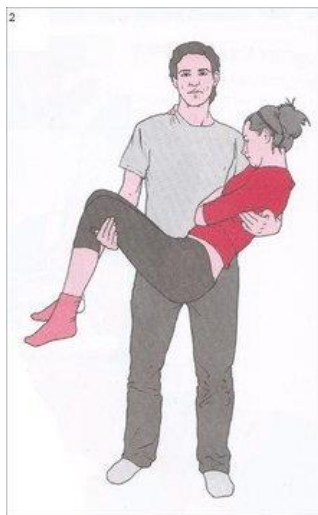
Ewakuacja osób głuchoniemych i niedosłyszących

Ewakuując niesłyszących należy wpiery zwrócić ich uwagę na siebie posługując się np. światłem latarki lub gestem. W czasie prowadzonych działań należy znajdować się w zasięgu wzroku i przekazywać gestem komunikaty uspokajające oraz informacyjne. Należy unikać przesady w gestykulacji. W razie konieczności zademonstrować oczekiwane zachowanie. Jeżeli jest taka możliwość, to przekazać komunikat na piśmie. Gestami informować o zmianach kierunku.

Metody przenoszenia poszkodowanych

Osoby przytomne:

- ⇒ jeden ratownik - osoby przytomne (dzieci, lekkie osoby) najlepiej przenieść tzw. sposobem matczynym (chwyt kołyskowy). jeden ratownik - osoby przytomne o drobnej budowie ciała, ale wystarczająco silne, by trzymać się ratownika, najlepiej przenieść „na barana”.

- ⇒ dwoje ratowników - gdy rannego trzeba znieść/wnieść po schodach, najlepiej wykorzystać do tego celu krzesło.

- ⇒ dwoje ratowników - jeśli nie ma krzesła, najprościej spleść dłonie, tworząc tzw. „stołeczek”.

Osoby nieprzytomne:

- ⇒ jeden ratownik - najbezpieczniej zastosować chwyt Rauteka, a jeśli poszkodowany jest za ciężki, należy ułożyć go na kocu/płaszczu lub podwinąć pod jego głowę kurtkę/marynarkę, którą ma na sobie i przeciągnąć w bezpieczne miejsce.

- ⇒ dwoje ratowników - poleca się przenoszenie na noszach (można do tego celu wykorzystać np. szeroką deskę, drzwi czy zrobić je z kijów/gałęzi i odzieży). Głowę poszkodowanego trzeba ustabilizować z obu stron, obkładając ją poduszkami lub zrolowanymi ręcznikami.

7.8. Miejsce zbiórki do ewakuacji

Po ogłoszeniu ewakuacji z obiektu, wszystkie osoby udają się w wyznaczone miejsce zbiórki do ewakuacji i oczekują na dalsze polecenia. Miejsce zbiórki do ewakuacji wyznaczono zgodnie z załączonym planem sytuacyjnym.

8. SPOSÓB PRAKTYCZNEGO SPRAWDZENIA ORGANIZACJI I WARUNKÓW EWAKUACJI

Na podstawie § 17 [3] właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób powinien raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

O terminie przeprowadzenia ewakuacji zarządca powiadamia właściwego Komendanta Powiatowego/Miejskiego PSP nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem.

9. SPOSOBY WYKONYWANIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

Do przestrzegania postanowień instrukcji zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo, zobowiązani są wszyscy pracownicy budynku oraz pracownicy innych podmiotów, znajdujących się na terenie budynku, uczestniczący bezpośrednio lub pośrednio w wykonywaniu prac niebezpiecznych pożarowo oraz pracownicy nadzorujący przebieg tych prac.

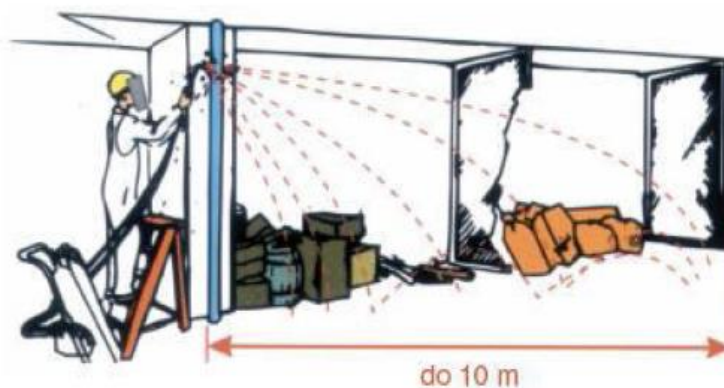
Postanowienia niniejszej instrukcji nie dotyczą:

- ⇒ stałych stanowisk remontowych i technologicznych przystosowanych do prac z otwartym ogniem, które mogą być usytuowane tylko w obiektach wykonanych zgodnie z wymaganiami stawianymi przez obowiązujące przepisy;
- ⇒ remontów kapitalnych i prac o dużym zakresie, związanych z czasowym (protokolarnym) przekazaniem budynku lub jego części (segmentu) wykonawcy prac i wyłączeniem go z eksploatacji.

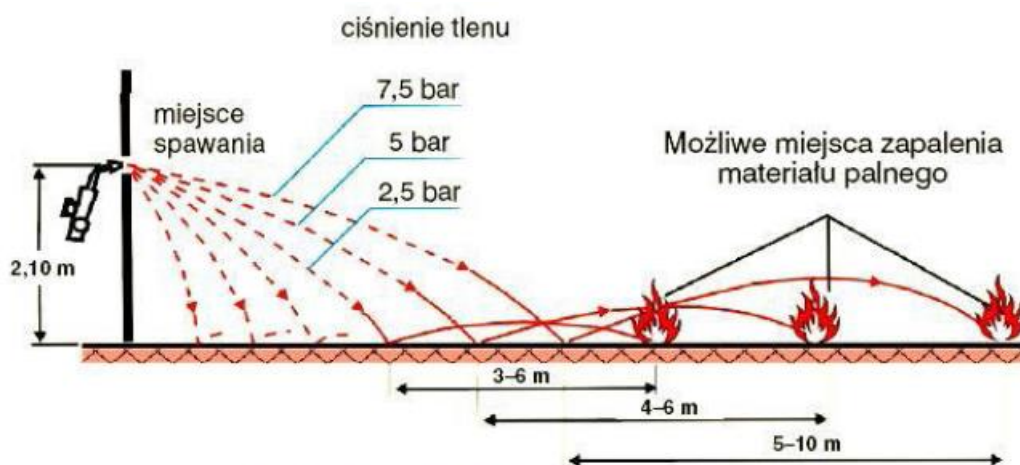
Pod pojęciem prac niebezpiecznych pożarowo należy rozumieć, przede wszystkim prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia, cięciem z wytwarzaniem iskier mechanicznych i spawaniem, prowadzone wewnątrz lub na dachach obiektów, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych, a także prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

Do prac pożarowo niebezpiecznych zalicza się w szczególności:

- ⇒ wszelkie prace związane z otwartym ogniem,
- ⇒ spawanie, cięcie gazowe i elektryczne oraz cięcie i szlifowanie tarczami szlifierskimi,
- ⇒ podgrzewanie instalacji, urządzeń, zaworów,
- ⇒ podgrzewanie smoły, lepiku itp.,
- ⇒ rozpalanie ognisk,
używanie materiałów pirotechnicznych,
- ⇒ wszelkie prace związane ze stosowaniem cieczy, gazów i pyłów palnych, przy użyciu których mogą powstać mieszaniny wybuchowe, np. suszenie substancji palnych, przygotowanie do stosowania gazów, cieczy i pyłów.

Przykład wykonywania prac pożarowo niebezpiecznych.

Możliwy zasięg odprysków spawalniczych.

Do materiałów niebezpiecznych pożarowo zalicza się:

- ⇒ gazy palne,
- ⇒ ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C),
- ⇒ materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- ⇒ materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
- ⇒ materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- ⇒ materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- ⇒ materiały posiadające skłonności do samozapalania.

Postanowienia organizacyjne

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym osoby odpowiedzialne za przebieg prac zobowiązane są:

- ⇒ ocenić zagrożenie pożarowe w rejonie, w którym prace będą wykonywane;
- ⇒ ustalić rodzaj środków i zabezpieczeń mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu;
- ⇒ wskazać osoby odpowiedzialne za:
 - ✓ przygotowanie i zabezpieczenie miejsca pracy,
 - ✓ odbiór miejsca pracy.
- ⇒ zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione i posiadające odpowiednie kwalifikacje,
- ⇒ zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami występującymi w rejonie wykonywanych prac oraz ze środkami i zabezpieczeniami mającymi na celu, niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu,
- ⇒ zaznajomić osoby wykonujące prace ze sposobami postępowania na wypadek pożaru.

Wymagania, o których mowa ustalane są komisyjnie, każdorazowo przed rozpoczęciem prac w oparciu o niniejszą procedurę. W skład komisji wchodzi:

- ⇒ Zlecający pracę ze strony PSP im KEN w Białobrzegach. (przewodniczący / koordynator),
- ⇒ Kierownik grupy / firmy wykonującej pracę (członek).

Do komisji mogą dołączyć inni niezbędni specjaliści.

Tryb pracy komisji:

- komisja ze swoich prac sporządza Protokół zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych według wzoru w Zał. nr 1.
- po wykonaniu zabezpieczeń określonych w protokole i podpisaniu oświadczenia przez wykonawców według wzoru w Zał. nr 2 przewodniczący wydaje zezwolenie na przeprowadzenie prac według wzoru w Zał. nr 3.
- po uzyskaniu pisemnego zawiadomienia o zakończeniu prac przez wykonawcę robót, przewodniczący dokonuje odbioru robót po kontroli.
- po zakończeniu prac, całą dokumentację przechowuje przewodniczący komisji.

Prace można rozpocząć **WYŁĄCZNIE** po wydaniu pisemnego pozwolenia, zgodnie z zasadami przygotowania i realizacji prac szczególnie niebezpiecznych.

Ocena zagrożenia pożarowego

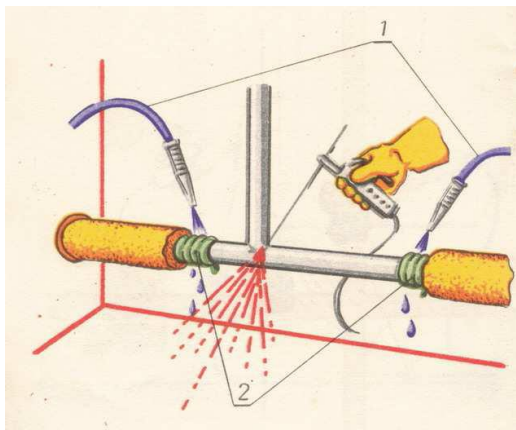
Budynki, pomieszczenia lub miejsca, w których mają odbywać się prace niebezpieczne pod względem pożarowym należy oczyścić z palnych materiałów. Jeżeli warunek nie może być spełniony, wszystkie urządzenia lub materiały palne należy zabezpieczyć przed działaniem otwartego ognia, rozprysków itp. np. przez osłonięcie materiałami niepalnymi tj. kocami gaśniczymi lub arkuszami blachy.

Przed przystąpieniem do prac należy sprawdzić, czy w sąsiednich pomieszczeniach nie znajdują się materiały lub przedmioty mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa ciepłego lub rozprysków spawalniczych. Jeżeli w pobliżu miejsca prowadzenia prac znajdują się otwory przelotowe, instalacyjne, kablowe, kratki pomostowe itp. należy je uszczelnić materiałami niepalnymi, celem niedopuszczenia do przenikania rozprysków (np. spawalniczych) do sąsiednich pomieszczeń bądź na inne kondygnacje. Wszelkie kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne palne lub z izolacją palną powinny być zabezpieczone przed działaniem ognia i uszkodzeniami mechanicznymi.

Podczas wykonywania prac należy zwrócić uwagę, czy konstrukcje metalowe, bądź inne elementy podlegające działaniu otwartego ognia nie stykają się bezpośrednio z palnymi elementami budynku oraz, czy w wyniku przewodnictwa ciepłego nie nastąpi zapalenie materiałów w sąsiednich pomieszczeniach.

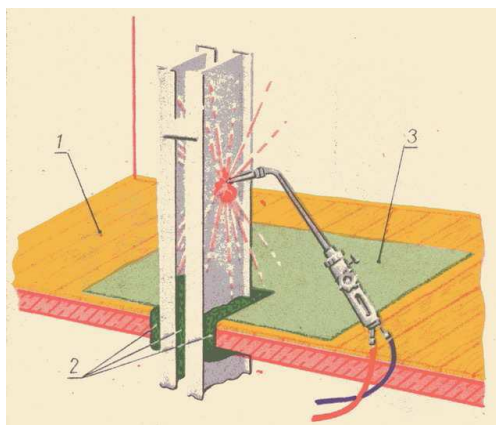
Zabezpieczenie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Każde stanowisko, na którym będą prowadzone prace pożarowo niebezpieczne, powinno być wyposażone w sprawny techniczny podręczny sprzęt gaśniczy (gaśnica i koc gaśniczy) lub inny materiał, który można użyć przy zabezpieczeniu (piasek lub wiadro z wodą). Przy doborze ilości i rodzaju sprzętu gaśniczego należy, kierować się rodzajem i stopniem zagrożenia pożarowego. Do zabezpieczenia prac nie można użyć gaśnic znajdujących nie w obiekcie. Wykonawcy zobowiązani są do posiadania swojego sprzętu.

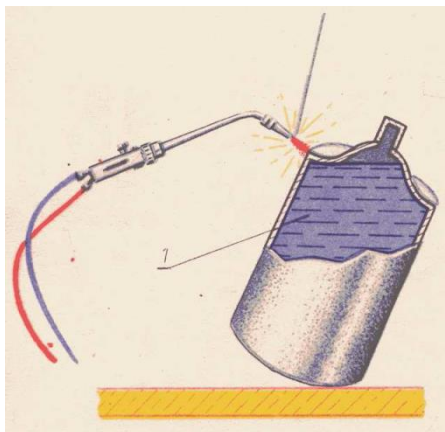
Zabezpieczenie rurociągów do prowadzenia prac spawalniczych.

1. Przewody doprowadzające wodę chłodzącą.
2. Zwoje sznura azbestowego lub innego materiału niepalnego .

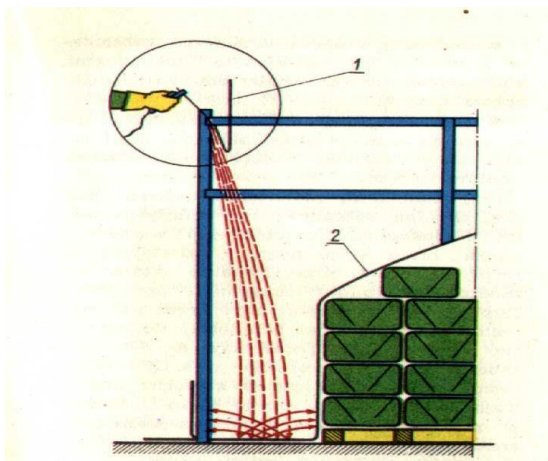
Przykład zabezpieczenia otworów i szczelin prowadzących do sąsiednich pomieszczeń za pomocą materiału niepalnego..

1. Podłoga wykonana z materiałów palnych.
2. Uszczelnienie otworów i szczelin za pomocą materiału niepalnego, np. wełną mineralną.
3. Zabezpieczenie podłogi materiałem niepalnym.

Przykład zabezpieczania ciętego lub spawanego pojemnika.

1. Wypełnienie zbiornika wodą.

Przykład zabezpieczenia materiałów palnych przy wykonywaniu prac pożarowo niebezpiecznych.

1. Ekran z blachy.
2. Osłona z materiału niepalnego, np. koc gaśniczy.

Obowiązki wykonawców prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Bezpośrednio odpowiedzialnym za przestrzeganie zasad zabezpieczania i wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo na terenie obiektu jest wykonawca prac.

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO
Budynek Urzędu Gminy Radzanów, Radzanów 92 a, 26-807 Radzanów

Do obowiązków zlecającego pracę należy:

- ⇒ prowadzenie „Rejestru prac”;
- ⇒ znajomość przepisów przeciwpożarowych oraz nadzorowanie przestrzegania tych przepisów przez podległych pracowników;
- ⇒ sprawdzenie zabezpieczeń ppoż. na stanowiska pracy przed jej rozpoczęciem;
- ⇒ przy stwierdzeniu uchybień, nakazanie natychmiastowej ich likwidacji;
- ⇒ powiadomienie pracowników o zasadach ochrony przeciwpożarowej obowiązujących na terenie zakładu;
- ⇒ wstrzymanie prac w chwili stwierdzenia sytuacji stwarzających niebezpieczeństwo powstania pożaru;
- ⇒ wnioskowanie przełożonym o ukaranie pracowników z powodu nieprzestrzegania postanowień zawartych w niniejszej instrukcji;
- ⇒ kontrola wykonanych prac w miejscu i pomieszczeniach sąsiednich po ich zakończeniu.

Do obowiązków pracowników wykonujących pracę należy:

- ⇒ znajomość obowiązujących przepisów przeciwpożarowych, obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego oraz zasad postępowania na wypadek powstania pożaru;
- ⇒ sprawdzenie stanu technicznego używanych narzędzi;
- ⇒ wyposażenie stanowiska pracy i dobranie zgodnie z występującym zagrożeniem sprzętu przeciwpożarowego;
- ⇒ w razie potrzeby zabezpieczenie sąsiednich pomieszczeń przed możliwością przedostania się potencjalnych źródeł pożaru tj. (płomienie, iskry) przez otwory i szczeliny znajdujące się w ścianach i stropach;
- ⇒ usunięcie na bezpieczną odległość - poza promień zasięgu iskier wszelkich materiałów palnych, w tym również z pomieszczeń sąsiednich, jeśli w ich ścianach i stropach przyległych do miejsca spawania występują niezabezpieczone otwory i szczeliny;
- ⇒ usunięcie nagromadzonego pyłu z podłoża i wnętrza urządzeń technologicznych oraz z wszelkich powierzchni (np. grzejników, instalacji elektromagnetycznych, konstrukcji, itp.);
- ⇒ zdjęcie (w przypadku konieczności) palnej izolacji z przewodów, konstrukcji, itp. na taką odległość od miejsca prac, aby nie zaistniała możliwość jej zapalenia;
- ⇒ przykrycie materiałów palnych oraz palnych elementów budynku osłonami z materiałów niepalnych i nie przewodzących ciepła;
- ⇒ zabezpieczenie palnych materiałów przed zapaleniem wskutek przewodnictwa cieplnego stosując np. odsunięcie materiałów od

przewodów, konstrukcji i urządzeń metalowych poddawanych pracom na odległość co najmniej 0,5 m lub stałe chłodzenie wodą (również w pomieszczeniach sąsiednich);

- ⇒ rozpoczynania prac tylko na wyraźne polecenie bezpośredniego przełożonego;
- ⇒ bezwzględne przerwanie prac w przypadku stwierdzenia sytuacji lub warunków umożliwiających powstanie pożaru i zameldowanie o tym bezpośredniemu przełożonemu;
- ⇒ obserwowanie miejsc upadku rozżarzonych rozprysków, niezwłoczne likwidowanie zauważonych źródeł ognia, zbieranie do pojemnika z wodą pozostałości elektrod i rozżarzonych części metalu;
- ⇒ sprawdzenie po zakończeniu prac, miejsca ich przeprowadzenia oraz przyległych pomieszczeń;
- ⇒ zgłoszenie bezpośredniemu przełożonemu o zakończeniu prac i o przerwach w pracy oraz informowanie o zaistniałych przypadkach zainicjowania ognia;
- ⇒ wykonywanie wszelkich poleceń przełożonych i organów kontrolnych w sprawach związanych z zabezpieczeniem przeciwpożarowym prowadzonych prac.

Zakończenie prac

Po zakończeniu prac pożarowo niebezpiecznych w pomieszczeniu i przestrzeniach sąsiednich należy przeprowadzić dokładną kontrolę mającą na celu stwierdzenie, czy nie pozostawiono tłących się lub żarzących się cząstek w rejonie prowadzenia prac, czy nie występują jakiegokolwiek objawy pożaru oraz czy sprzęt (np. spawalniczy) został zdemontowany, odłączony od źródeł zasilania i należyście zabezpieczony przed dostępem osób postronnych. Po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz obszary przyległe. Kontrole wskazane powyżej należy wykonywać czterokrotnie: bezpośrednio po zakończeniu prac, 0,5, 1, 2, 4, 8 godzinach po zakończeniu prac. Odpowiedzialność za przeprowadzone kontrole powinna zostać określona w zezwoleniu na rozpoczęcie prac.

Zasady postępowania w przypadku pożaru

W przypadku powstania pożaru należy postępować zgodnie z „Zasadami postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia”, które znajdują się w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego. Osoba która zauważyła pożar lub jego zarzewie powinna:

- ⇒ powiadomić osoby przebywające w strefie zagrożenia,
- ⇒ zaalarmować osobę zlecającą pracę,
- ⇒ przystąpić do likwidacji zagrożenia przy pomocy posiadanego sprzętu,
- ⇒ w miarę możliwości usunąć inne materiały palne.

Wzory protokołów zamieszczono w załącznikach do IBP.

Załącznik nr 4 – Protokół zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych.

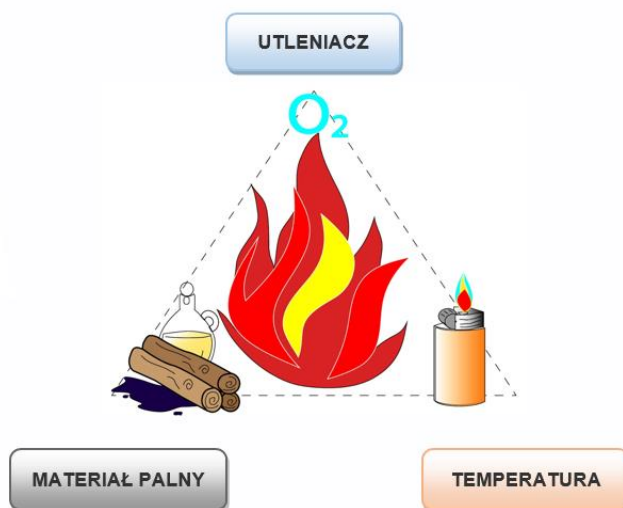
Załącznik nr 5 – Protokół dopuszczenia do wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Załącznik nr 6 – Zezwolenie jednorazowe na wykonywanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

10. CHARAKTERYSTYKA ZAGROŻEŃ POŻAROWYCH

10.1. Potencjalne przyczyny powstawania pożaru

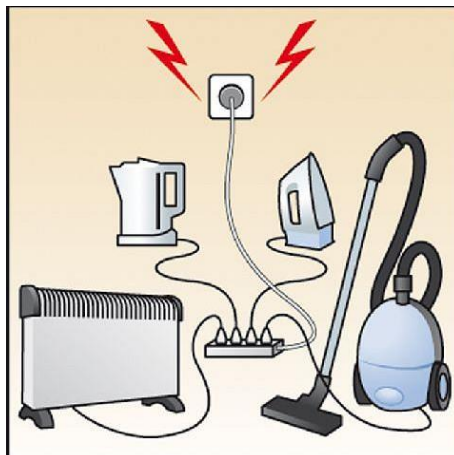
Istnieją trzy czynniki, które przyczyniają się do rozprzestrzeniania się ognia w budynku: tlen, materiał palny (paliwo) i energia (temperatura). Materiał palny i tlen zwykle pozostają w kontakcie ze sobą. Trzeci czynnik, energia, może być wynikiem nieostrożnego użycia płomienia lub wyzwolenia iskry. Aby zatrzymać reakcję spalania, przynajmniej jeden z trzech elementów tego trójkąta pożarowego musi zostać usunięty.

Trójkąt spalania.

Potencjalnymi źródłami pożaru i miejscowych zagrożeń są:

- ⇒ Stany awaryjne urządzeń elektrycznych i energetycznych:
 - ✓ zwarcia,
 - ✓ przeciążenia,
 - ✓ przepięcia.

Przeciążenie instalacji elektrycznej.

- ⇒ Stany awaryjne urządzeń technologicznych, w których są przechowywane, przerabiane lub stosowane materiały palne.
- ⇒ Stany awaryjne urządzeń grzewczych.
- ⇒ Nieprzestrzeganie wymagań ochrony ppoż. wymienionych w instrukcji technologiczno-ruchowej.
- ⇒ Brak nadzoru i konserwacji urządzeń oraz instalacji elektrycznych, gazowych, odgromowych i zabezpieczających.
- ⇒ Zaprószenie ognia przez użytkowników obiektu.
- ⇒ Zaprószenie ognia podczas prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.
- ⇒ Umyślne podpalenie.
- ⇒ Nieprawidłowe obchodzenie się z cieczami palnymi.
- ⇒ Awaryjne wycieki cieczy i gazów palnych.
- ⇒ Nieprawidłowe zabezpieczenie prac spawalniczych.
- ⇒ Nieprzestrzeganie zakazu palenia.

10.2. Potencjalne drogi rozprzestrzeniania się pożaru

W omawianym budynku pożar może rozprzestrzeniać się poprzez:

- ⇒ wewnętrzne drogi komunikacyjne poziome i pionowe,
- ⇒ szyby i ciągi wentylacyjne,
- ⇒ technologiczne przepusty instalacyjne oraz szczeliny konstrukcyjne,
- ⇒ palne elementy wykończenia wnętrz oraz wyposażenia pomieszczeń,
- ⇒ elementy instalacji, urządzeń technicznych i konstrukcyjnych budynku dobrze przewodzące ciepło,
- ⇒ szczeliny powstałe w konstrukcji obiektu na skutek działania wysokiej temperatury.

10.3. Sposoby zapobiegania możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru

Obiekt powinien być użytkowany i utrzymany w stanie zabezpieczającym przed możliwością powstania i rozprzestrzeniania się pożaru. W celu spełnienia tych wymagań, konieczne jest tworzenie warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi i mienia, a także przeciwdziałających powstawaniu lub minimalizujących skutki pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia. Podczas eksploatacji budynku należy bezwzględnie przestrzegać postanowień obowiązujących przepisów o ochronie przeciwpożarowej, co pozwala ograniczyć możliwość powstania oraz rozwoju pożaru, a także zapewnia niezbędne środki gaśnicze w przypadku, gdy pożar zaistnieje. Zabrania się przede wszystkim dokonywania czynności, które mogą spowodować powstanie lub rozprzestrzenianie pożaru jak np.:

- ⇒ używania otwartego ognia oraz palenia tytoniu w miejscach do tego celu nie wyznaczonych;
- ⇒ porzucania niewygaszonych papierosów i zapatek w miejscach, w których znajdują się jakiegokolwiek materiały palne;
- ⇒ prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych bez właściwego zabezpieczenia miejsca ich wykonywania;
- ⇒ korzystania z uszkodzonych instalacji oraz urządzeń elektrycznych;
- ⇒ jednoczesnego włączania do sieci urządzeń elektrycznych w takiej ilości, że łączny pobór energii elektrycznej mógłby wywołać przeciążenie sieci;
- ⇒ pozostawienia bez dozoru włączonych do sieci przenośnych grzejników elektrycznych nieprzystosowanych do ciągłej eksploatacji;
- ⇒ ustawiania grzejnych urządzeń elektrycznych na przedmiotach i materiałach palnych;
- ⇒ pozostawianie po zakończeniu pracy włączonego doptywu prądu elektrycznego;
- ⇒ zdejmowania kloszy ochronnych z lamp;
- ⇒ stosowania na osłony punktów świetlnych materiałów palnych z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki;
- ⇒ dokonywania remontów i przeróbek urządzeń instalacji elektrycznych, budowy dodatkowych punktów odbioru energii elektrycznej przez osoby nie posiadające wymaganych kwalifikacji zawodowych;
- ⇒ przechowywania materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 100°C.

Ponadto w celu zwiększenia bezpieczeństwa pożarowego w obiektach należy:

- ⇒ udzielać instruktażu nowo przyjętym pracownikom o obowiązujących przepisach przeciwpożarowych;
- ⇒ prowadzić prace niebezpieczne pożarowo zgodnie z instrukcją ujmującą to zagadnienie;
- ⇒ organizować szkolenia przeciwpożarowe i dyscyplinować pracowników w zakresie znajomości przepisów przeciwpożarowych;
- ⇒ przestrzegać okresowego czyszczenia przewodów dymowych i wentylacyjnych;
- ⇒ przestrzegać okresowych badań instalacji elektrycznych i odgromowych przez uprawnione osoby i zachowania obowiązujących terminów badań.
- ⇒ przestrzegać okresowych przeglądów i konserwacji instalacji gazowej (raz w roku).

11. ZASADY POSŁUGIWANIA SIĘ TECHNICZNYMI SYSTEMAMI ZABEZPIECZEŃ

11.1. Podręczny sprzęt gaśniczy

Budowa i charakterystyka gaśnic przenośnych

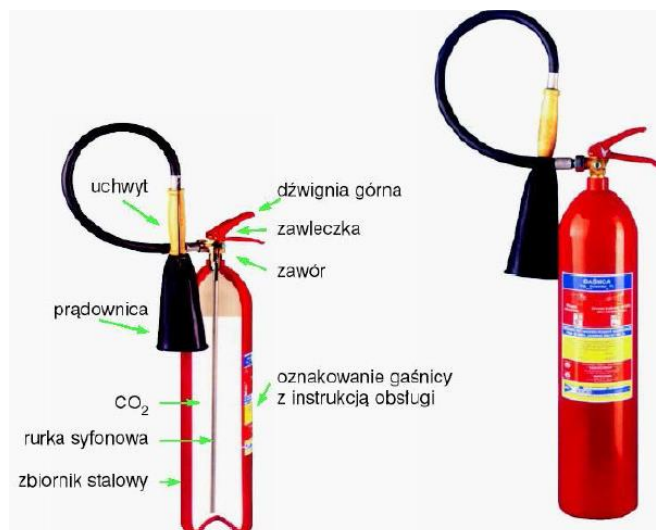
Gaśnice śniegowe

Gaśnice śniegowe służą do gaszenia pożarów cieczy palnych i substancji stałych topiących się (pożar klasy B), a także sprzętu elektrotechnicznego i maszyn precyzyjnych. W przypadku ich użycia należy zachować ostrożność.

Na miejscu pożaru należy:

- ⇒ zerwać z gaśnicy plombę zabezpieczającą,
- ⇒ nacisnąć dźwignię i skierować strumień dwutlenku węgla na gaszony obiekt (przy uruchamianiu należy trzymać za uchwyt dyszy, ponieważ wyływający z dyszy gaz silnie oziębia się do temperatury $-78\text{ }^{\circ}\text{C}$),
- ⇒ działanie gaśnicy można przerwać poprzez puszczenie dźwigni.

Gaśnicę należy chronić przed możliwością nagrzania się powyżej $35\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Budowa gaśnicy śniegowej.

Uwaga !!

- ⇒ Zabrania się używania gaśnicy śniegowej do gaszenia odzieży palącej się na ludziach!
- ⇒ Należy unikać styczności z rozprężonym dwutlenkiem węgla ze względu na niską temperaturę!
- ⇒ Zabrania się trzymania gaśnicy w pobliżu źródeł ciepła!

Gaśnica proszkowa

Gaśnice proszkowe są w dwóch typach. Pod stałym ciśnieniem (typ X), gdzie gaz roboczy wypełnia cały cylinder oraz typu (Z), gdzie gaz roboczy znajduje się w dodatkowym zbiorniku. Gaśnicami proszkowymi można gasić pożary grupy A (materiały stałe), B (cieczki i materiały stałe topiące się) oraz C (gazy). Gasić można również urządzenia pod napięciem do 1000 V z zachowaniem minimalnej bezpiecznej odległości 1 metra.

Instrukcja obsługi oraz informacja o typie gaśnicy znajdują się na naklejce umieszczonej na czole zbiornika.

Ogólne zasady prowadzenia skutecznej akcji gaśniczej:

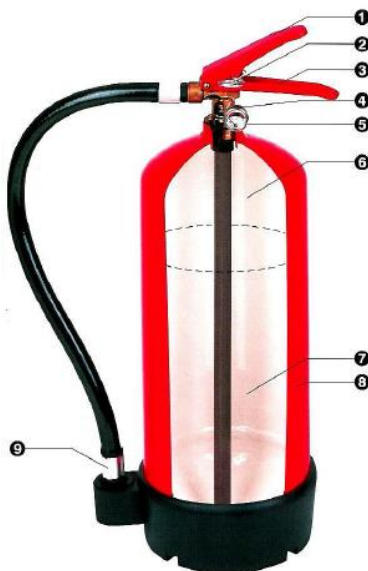
- ⇒ Podchodź zawsze zgodnie z kierunkiem wiatru (wiatr w plecy).
- ⇒ Gasić pożar kierując strumień w podstawę płomieni.
- ⇒ Palące się pionowe powierzchnie, w miarę możliwości gasić od góry.

- ⇒ Jednoczesne użycie kilku gaśnic daje większy efekt gaśniczy niż używanie gaśnic po kolei.
- ⇒ Zawsze dozoruj miejsce pogorzeliska.

Gaśnica proszkowa typu (X)

Środek gaśniczy znajduje się pod stałym ciśnieniem gazu roboczego. Sposób użycia jest podobny jak w przypadku gaśnicy śniegowej. Na miejscu pożaru należy:

- ⇒ zerwać z gaśnicy plombę zabezpieczającą,
- ⇒ nacisnąć dźwignię i skierować strumień proszku na gaszony obiekt (1),
- ⇒ działanie gaśnicy można przerwać poprzez puszczenie dźwigni.

Gaśnica proszkowa ABC 6 kg typu X (GP6x)

Budowa gaśnicy typu X

- 1 – Dźwignia,
- 2 – Zawleczka zabezpieczająca przed przypadkowym uruchomieniem,
- 3 – Uchwyt,
- 4 – Zawór,
- 5 – Kontrolny wskaźnik ciśnienia,

- 6 – Czynnik napędowy (gaz obojętny najczęściej azot),
- 7 – Proszek gaśniczy,
- 8 – Zbiornik,
- 9 – Dysza wylotowa.

Gaśnica proszkowa typu (Z)

Środek gaśniczy znajduje się w cylindrze gaśnicy, natomiast gaz roboczy jest w dodatkowym zbiorniku. Wyptyw proszku przez dyszę jest możliwy po przebiciu przepony (najczęściej) dodatkowego zbiornika z gazem roboczym (CO₂), co umożliwia jego przepływ do cylindra gaśnicy.

Kolejność wykonania czynności przy uruchamianiu gaśnicy jest następująca:

- ⇒ zerwać z gaśnicy zawleczkę zabezpieczającą (2),
- ⇒ nacisnąć zbijak, przebijając nabój i zwolnić nacisk (1).
- ⇒ odczekać ok. 5 s, żeby gaz wypełnił całą objętość cylindra gaśnicy,
- ⇒ nacisnąć dźwignię (prądownicy) i skierować strumień proszku na gaszony obiekt (8).

Gaśnica proszkowa typu Z.

Budowa gaśnicy typu Z

- 1 – Grzybek zaworu,
- 2 – Zawleczka zabezpieczająca przed przypadkowym uruchomieniem,
- 3 – Uchwyt,
- 4 – Zawór,
- 5 – Nabój z CO₂,
- 6 – Proszek gaśniczy,
- 7 – Zbiornik,
- 8 – Prądownica.

Uwaga !!

- ⇒ Gaśnice proszkowe mają budowę syfonową nie mogą być używane do góry dnem!
- ⇒ Przy gaszeniu urządzeń elektrycznych o napięciu do 1000V zachować odstęp minimum 1 m!
- ⇒ Po każdorazowym użyciu należy ponownie napełnić gaśnicę!
- ⇒ Gasić zgodnie z kierunkiem wiatru!

Sposób postępowania przy używaniu gaśnic przenośnych

Przed przystąpieniem do gaszenia pożaru należy sprawdzić dla własnego bezpieczeństwa:

- ⇒ Czy jesteś fizycznie zdolny/a do gaszenia pożaru? Niektórzy ludzie mają swoje ograniczenia fizyczne, które mogą zmniejszyć lub wyeliminować ich zdolność do właściwej obsługi gaśnicy. Osoby z niepełnosprawnością, osoby starsze, dzieci mogą uznać, że gaśnica jest dla nich zbyt ciężka w obsłudze i mogą mieć trudności przy nacisku dźwigni.
- ⇒ Upewnij się, że istnieją drożne przejścia do natychmiastowej ewakuacji. Przez cały czas utrzymuj koncentrację i zwracaj uwagę na drożność bezpiecznego wyjścia.
- ⇒ Nie należy próbować gasić ognia, który emituje gęsty dym. Jeśli podejrzewasz lub po prostu nie wiesz, czy dym jest toksyczny nie podejmuj próby gaszenia.
- ⇒ Sprawdź bezpieczeństwo konstrukcji budynku, czy palące się krokiewie, ściany nie będą Tobie zagrażały.

- ⇒ Pamiętaj, że życie jest ważniejsze niż nieruchomości, więc nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.

Ocena pożaru

Tylko zwarte pożary powinny być zwalczane przy pomocy gaśnicy. Gaśnice przenośne skuteczne są do małych pożarów rozwijających się jeszcze w zarodku, ponieważ zawierają ograniczoną ilość środka gaśniczego, który musi być odpowiednio wykorzystany. Pamiętaj:

- ⇒ Myśl zdroworozsądkowo przy ocenie zagrożenia.
- ⇒ Wykorzystaj swoje instynkty. Jeśli twoje zmysły mówią, że ogień jest zbyt niebezpieczny, zaufaj im.

Sprawdź typ gaśnicy.

W Polsce występuje pięć głównych grup pożarów: A, B, C, D i F.

GRUPA POŻARU	CHARAKTERYSTYKA MATERIAŁU PALNEGO
	POŻAR MATERIAŁÓW STAŁYCH – zwykle pochodzenia organicznego, których spalanie zachodzi z tworzeniem żarzących się węgli, tj. drewno, papier, węgiel, tkaniny. Pod wpływem ciepła ulegają rozkładowi i wydzielają przy tym gazy palne i pary. Ich obecność powoduje, że materiały te palą się płomieniem.
	POŻAR CIECZY PALNYCH I MATERIAŁÓW STAŁYCH TOPIĄCYCH SIĘ - ciecze palne i substancje topiące się pod wpływem ciepła tj. benzyna, nafta i jej pochodne, alkohole, aceton, eter, oleje, lakiery, parafina, smoła. Pod wpływem ciepła nad cieczą tworzy się mieszanina palnych par z powietrzem.
	POŻAR GAZÓW PALNYCH - spalanie gazów tj. metan, acetylen, propan-butan, wodór, odbywa się w warstwie stykania się strumienia gazu z powietrzem. Powstała mieszanina w przedziale powyżej dolnej i poniżej górnej granicy wybuchowości ulega łatwemu zapaleniu od najmniejszego źródła ciepła (np. iskry). W przypadku pożarów gazów zaleca się odcięcie źródła wycieku gazu. Ugaszenie płonienia nie eliminuje zagrożenia,

	ponieważ wyciekający gaz będzie powodował tworzenie się atmosfery wybuchowej.
	POŻAR METALI - metale tj. lit, sód, potas, glin, magnez w zależności od składu chemicznego, podczas palenia zużywają tlen z powietrza albo – jako mieszaniny mające w swym składzie utleniacze – spalają się bez dostępu do powietrza [np. termit]. Metale są bardzo trudne do ugaszenia.
	POŻAR TŁUSZCZÓW - pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych. Tłuszcze spożywcze w czasie ich użytkowania (np. smażenie) mają wysoką temperaturę, co utrudnia ich gaszenie. Niebezpieczeństwo pożarów tej grupy wynika również z tego, że przy próbie ugaszenia takiego pożaru wodą może nastąpić wyrzut palącego się tłuszczu co gwałtownie może powiększyć strefę spalania.

Zauważ, że wiele proszków gaśniczych jest dostosowana do kilku grup pożarów. Należy szybko zdecydować, czy posiadana gaśnica jest kompatybilna z gaszonym przedmiotem. Gaśnicami proszkowymi możemy również gasić urządzenia pod napięciem do 1000 V, jeżeli nie mamy możliwości odłączenia źródła napięcia. Należy tylko pamiętać, żeby zachować minimalną bezpieczną odległość wynoszącą ok. 1 m.

Sprawność gaśnicy.

Czy gaśnica jest sprawna możemy sprawdzić po wskaźniku ciśnienia, który wskazuje ilość gazu roboczego. Wskazówka powinna znajdować się na polu zielonym. Może zdarzyć się sytuacja, że wskazówka będzie znajdowała się lekko na polu czerwonym w prawo (w stronę wyższych cyfr na tarczy). Wówczas mamy informację, że gazu roboczego jest trochę więcej niż powinno, ale nie eliminuje to gaśnicy z użytku. Użyta gaśnicę możemy również rozpoznać po białym nalocie na puszczku prądownicy. Po wadze nie jesteśmy w stanie zawsze ocenić, czy gaśnica jest sprawna, ponieważ w przypadku braku gazu roboczego, a obecności środka gaśniczego nie jesteśmy w stanie ocenić różnic wagowych.

Skuteczne gaszenie

Przede wszystkim należy pamiętać, że gasimy zawsze z wiatrem. Najlepiej jest zebrać dużą ilość sprzętu gaśniczego w jednym miejscu i dopiero zacząć gaszenie. Strumień środka gaśniczego zawsze kierujemy do źródła pożaru. W przypadku pożarów wspinających po przedmiotach poziomych np. po ścianie gaszenie rozpoczynamy od dołu płomieni. Należy pamiętać, że czas działania typowej gaśnicy 6 kg wynosi ok 10 s.

Ugaszony pożar

To nie oznacza, że może nie rozpalić się ponownie. Jeśli nie będzie stwarzało to zagrożenia to należy usunąć materiały palne i powiadomić administratora budynku, który powinien zająć się usuwaniem pogorzeliska. Nie należy pozwolić również, aby pusta gaśnica została na miejscu. Może powodować to fałszywe wrażenie, że jest to sprawny sprzęt gaśniczy.

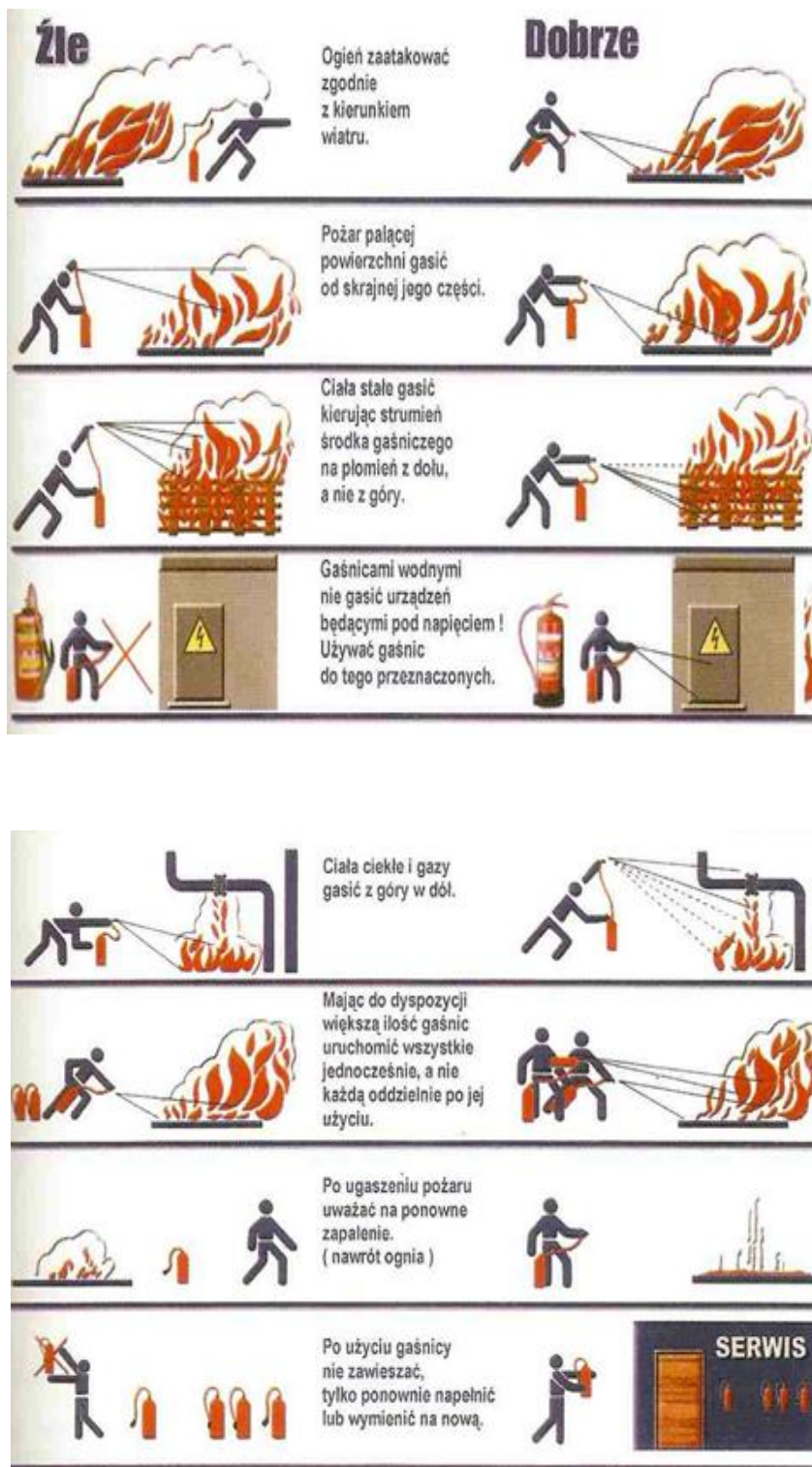
Koce gaśnicze

Wykonane są z materiału niepalnego i odcinają dopływ tlenu. Skuteczne są wyłącznie przy niewielkich powierzchniowo pożarach. Aby użyć koca należy odrzucić go od siebie w stronę źródła pożaru. Należy pamiętać, aby koca nie rozkładać jak „prześcieradło”, ponieważ wszystkie gazy pożarowe zostaną skierowane w naszą stronę.

Płonący ludzie

Płonących ludzi gasimy kocami gaśniczymi. Jeżeli nie mamy go przy sobie to wówczas używamy odzienia wierzchniego (najlepiej zmoczonego). Gaszonego człowieka, najlepiej położyć twarzą do ziemi i wówczas rozpocząć gaszenie.
Do gaszenia ludzi nie używamy gaśnic proszkowych, śniegowych, pianowych!!!

Sposoby gaszenia pożarów podręcznym sprzętem gaśniczym.

Uwaga!!!

Gaszenie wodą pożarów urządzeń elektrycznych pod napięciem jest zabronione!

11.2. Przeciwpożarowy wyłącznik prądu

Wyłącznik ma za zadanie odłączyć dopływ prądu do wszystkich obwodów z wyjątkiem obwodów zasilających instalacje i urządzenia, których funkcjonowanie jest niezbędne w czasie pożaru. Żeby uruchomić urządzenie należy zbić szybkę. Przycisk zostanie wówczas automatycznie zwolniony. Lokalizację przedstawiono w planach ewakuacyjnych zamieszczonych w niniejszej instrukcji. Użycie urządzenia należy skonsultować z Koordynatorem ewakuacji lub Kierującym Działaniami Ratowniczymi.

Przykładowe przyciski przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

12. ZADANIA I OBOWIĄZKI UŻYTKOWNIKÓW ORAZ CZYNNOŚCI ZABRONIONE W ZAKRESIE OCHRONY

12.1. Zadania i obowiązki wszystkich pracowników i gości

Wszyscy pracownicy oraz inne osoby przebywające na terenie obiektu, niezależnie od zajmowanego stanowiska i pełnionej funkcji zobowiązani są do przestrzegania zakazów i nakazów dotyczących ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności do:

- ⇒ znać obowiązujące przepisy przeciwpożarowe w zakresie zapobiegania i zwalczania pożarów,
- ⇒ umieć posługiwać się sprzętem gaśniczym oraz znać ich lokalizację w pobliżu stanowiska pracy,
- ⇒ znać rozmieszczenie głównych wyłączników prądu oraz tablic rozdzielczych,
- ⇒ przestrzegać zakazu palenia tytoniu i używania otwartego ognia w miejscach do tego nieprzeznaczonych,

- ⇒ przestrzegać zakazów :
 - ✓ prowizorycznego instalowania urządzeń elektrycznych,
 - ✓ dokonywania napraw urządzeń i instalacji elektrycznych przez osoby nie posiadające odpowiednich uprawnień,
 - ✓ włączania jednocześnie do sieci kilku urządzeń elektrycznych powodując przeciążenie instalacji elektrycznej,
 - ✓ pozostawiania bez dozoru włączonych urządzeń nie przystosowanych do pracy ciągłej.

- ⇒ zapewnić dostęp do :
 - ✓ drzwi i wyjść ewakuacyjnych,
 - ✓ urządzeń przeciwpożarowych,
 - ✓ tablic rozdzielczych prądu elektrycznego.

- ⇒ nie składować na drogach ewakuacyjnych materiałów palnych oraz innych materiałów ograniczających szerokość przejścia,
- ⇒ dbać o właściwy stan bezpieczeństwa pożarowego swojego miejsca pracy,
- ⇒ brać udział w szkoleniach i ćwiczeniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej,
- ⇒ brać udział w akcjach ratowniczych w przypadku pożaru, klęski żywiołowej lub innego zagrożenia, podporządkowując się kierującemu akcją ratowniczą,
- ⇒ informować bezpośredniego przełożonego o wszelkich nieprawidłowościach mogących być przyczyną pożaru,
- ⇒ wykonywać inne polecenia wydawane przez bezpośredniego zwierzchnika dotyczące bezpieczeństwa pożarowego.

12.2. Obowiązki właściciela lub zarządcy obiektu

Przepisy z zakresu ochrony przeciwpożarowej nakładają dodatkowe obowiązki na właścicieli budynków, obiektów budowlanych lub terenów, którzy zapewniając ich ochronę przeciwpożarową zobowiązani są w szczególności do:

- ⇒ przestrzegania przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych,
- ⇒ wyposażenia budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice, oraz utrzymywania ich w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej,
- ⇒ zapewnienia konserwacji oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- ⇒ oznakowania obiektu i terenu znakami zgodnymi z Polskimi Normami,
- ⇒ zapewnienia osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwość ewakuacji,

- ⇒ przygotowania budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej,
- ⇒ zapoznania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi w formie szkoleń, co najmniej raz na 5 lat (wzór zaświadczenia w załączniku),
- ⇒ ustalenia sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

12.3. Czynności zabronione w zakresie ochrony przeciwpożarowej

Zapisy rozporządzenia [3] opisują czynności, których wykonywanie w obiektach i na terenach przyległych do nich jest zabronione. Należą do nich czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, a w szczególności:

- ⇒ używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących inicjować zapłon
 - ✓ w strefie zagrożenia wybuchem,
 - ✓ w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo,
- ⇒ użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru,
- ⇒ garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu,
- ⇒ rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu z materiałami palnymi, przy czym dopuszczalne jest wykonywanie tych czynności, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie podgrzewacze,
- ⇒ rozpalamie ognia, wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów,
- ⇒ składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu,
- ⇒ użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym,
- ⇒ przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - ✓ urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temp. przekraczającej 100 °C,

- ✓ linii kablowych o napięciu powyżej 1kV, przewodów uziemiających, rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych
- ⇒ stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki,
- ⇒ instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznej bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem,
- ⇒ składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących celom ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
- ⇒ składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach,
- ⇒ przechowywanie pełnych, niepełnych i opróżnionych butli przeznaczonych do gazów palnych na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz piwnicach,
- ⇒ zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji,
- ⇒ blokowanie drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru,
- ⇒ lokalizowanie elementów wystroju wewnątrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wymaganych wartości,
- ⇒ uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - ✓ gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - ✓ źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - ✓ urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz instalacji wpływających na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
 - ✓ wyjść ewakuacyjnych,
 - ✓ wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej,
 - ✓ krat zewnętrznych i okiennic, które zgodnie z przepisami powinny otwierać się od wewnątrz pomieszczenia,
- ⇒ dystrybucja i przetadunek ropy naftowej i produktów naftowych w obiektach i na terenach nieprzeznaczonych do tego celu.

13. ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA ZA NIEPRZESTRZEGANIE PRZEPISÓW Z ZAKRESU OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ

Na podstawie ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. 1971 Nr 12 poz. 114 z późn. zm.)

Art. 82. § 1. Kto dokonuje czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego lub ewakuacji, polegających na:

- 1) niedozwolonym używaniu otwartego ognia, paleniu tytoniu i stosowaniu innych czynników mogących zainicjować zapłon materiałów palnych,
- 2) wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym bez ich wymaganego zabezpieczenia,
- 3) używaniu instalacji, urządzeń i narzędzi niepoddanych wymaganej kontroli lub niesprawnych technicznie albo użytkowaniu ich w sposób niezgodny z przeznaczeniem lub warunkami określonymi przez producenta, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzeniania ognia,
- 4) napełnianiu gazem płynnym butli na stacjach paliw, stacjach gazu płynnego i w innych obiektach nieprzeznaczonych do tego celu,
- 5) nieprzestrzeganiu zasad bezpieczeństwa przy używaniu lub przechowywaniu materiałów niebezpiecznych pożarowo, w tym gazu płynnego w butlach,
- 6) garażowaniu pojazdu silnikowego w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu z nieopróżnionym zbiornikiem paliwa i nieodłączonym na stałe zasilaniem akumulatorowym,
- 7) składowaniu materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczaniu przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości,
- 8) składowaniu materiałów palnych na nieużytkowych poddaszach lub na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach,
- 9) składowaniu materiałów palnych pod ścianami obiektu bądź przy granicy działki, w sposób naruszający zasady bezpieczeństwa pożarowego,
- 10) uniemożliwianiu lub ograniczaniu dostępu do urządzeń przeciwpożarowych, gaśnic, urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu, wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego,

kurków głównej instalacji gazowej, a także wyjść ewakuacyjnych oraz okien dla ekip ratowniczych,

- 11) uniemożliwianiu lub ograniczaniu dostępu do źródeł wody do celów przeciwpożarowych,

podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 2. Kto, będąc obowiązany na podstawie przepisów o ochronie przeciwpożarowej do zapewnienia warunków ochrony przeciwpożarowej obiektu lub terenu, nie dopełnia obowiązków polegających na:

- 1) zapewnieniu osobom przebywającym w obiekcie lub na terenie odpowiednich warunków ewakuacji,
- 2) wyposażaniu obiektu lub terenu w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice,
- 3) utrzymywaniu urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej,
- 4) umieszczeniu w widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych oraz wymaganych informacji,
- 5) oznakowaniu obiektu odpowiednimi znakami bezpieczeństwa,
- 6) utrzymywaniu dróg pożarowych w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej,
- 7) zapewnieniu usuwania zanieczyszczeń z przewodów dymowych i spalinowych,
- 8) zachowaniu pasa ochronnego o szerokości minimum 2 m i nawierzchni z materiałów niepalnych lub gruntowej oczyszczonej, wokół placów składowych, składowisk przy obiektach oraz przy obiektach tymczasowych o konstrukcji palnej,
- 9) przestrzeganiu zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego podczas zbioru, transportu lub składowania palnych płodów rolnych,
- 10) zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożarów w lesie poprzez wykonywanie wymaganych zabiegów ochronnych,

podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 3. Kto na terenie lasu, na terenach śródleśnych, na obszarze łąk, torfowisk i wrzosowisk, jak również w odległości do 100 m od nich roznieca ogień poza miejscami wyznaczonymi do tego celu albo pali tytoń, z wyjątkiem miejsc na

drogach utwardzonych i miejsc wyznaczonych do pobytu ludzi, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 4. Kto wypala trawy, słomę lub pozostałości roślinne na polach w odległości mniejszej niż 100 m od zabudowań, lasów, zboża na pniu i miejsc ustawienia stert lub stogów bądź w sposób powodujący zakłócenia w ruchu drogowym, a także bez zapewnienia stałego nadzoru miejsca wypalania,

podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 5. Kto w inny sposób nieostrożnie obchodzi się z ogniem, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 6. Kto zostawia małoletniego do lat 7 w okolicznościach, w których istnieje prawdopodobieństwo wzniesienia przez niego pożaru, podlega karze grzywny albo karze nagany.

Art. 82a. § 1. Kto w razie powstania pożaru nie dopełnia obowiązku określonego w przepisach o ochronie przeciwpożarowej oraz Państwowej Straży Pożarnej w postaci:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia osób znajdujących się w strefie zagrożenia oraz: centrum powiadamiania ratunkowego lub jednostki ochrony przeciwpożarowej albo Policji bądź wójta albo sołtysa,
- 2) podporządkowania się zarządzeniu kierującego działaniem ratowniczym,
- 3) udzielenia niezbędnej pomocy kierującemu działaniem ratowniczym, na jego żądanie,

podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto utrudnia prowadzenie działań ratowniczych, a w szczególności utrudnia dojazd do obiektów zagrożonych jednostkom ochrony przeciwpożarowej, prowadzącym działania ratownicze.

§ 3. Kto uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej przez uprawnionego strażaka Państwowej Straży Pożarnej, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Art. 83. § 1. Kto nieostrożnie obchodzi się z materiałami wybuchowymi, łatwo zapalnymi lub substancjami promieniotwórczymi albo wykracza przeciwko przepisom o wyrobie, sprzedaży, przechowywaniu, używaniu lub przewożeniu takich materiałów, podlega karze aresztu, grzywny albo karze nagany.

§ 2. W razie popełnienia wykroczenia można orzec przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot wykroczenia.

Na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)

Art. 163. § 1. Kto sprowadza zdarzenie, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach, mające postać:

- 1) pożaru,
- 2) zawalenia się budowli, zalewu albo obsunięcia się ziemi, skał lub śniegu,
- 3) eksplozji materiałów wybuchowych lub łatwopalnych albo innego gwałtownego wyzwolenia energii, rozprzestrzeniania się substancji trujących, duszących lub parzących,
- 4) gwałtownego wyzwolenia energii jądrowej lub wyzwolenia promieniowania jonizującego,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 2 jest śmierć człowieka lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Art. 164. § 1. Kto sprowadza bezpośrednie niebezpieczeństwo zdarzenia określonego w art. 163 § 1, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

14. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Wykaz osób zapoznanych z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego

Oświadczam, że zapoznałem się z treścią tej instrukcji.
Zobowiązuje się do przestrzegania zapisów, które się w niej znajdują.

L.p.	Imię i Nazwisko	Data	Podpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
32			
33			
34			
35			
36			
37			

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Budynek Urzędu Gminy Radzanów, Radzanów 92 a, 26-807 Radzanów

38			
39			
40			
41			
42			
43			
44			
45			
46			
47			
48			
49			
50			
51			
52			
53			
54			
55			
56			
57			
58			
59			
60			
61			
62			
63			
64			
65			
66			
67			
68			
69			
70			
71			
72			
73			
74			
75			
76			
77			
78			
79			
80			
81			
82			
83			
84			

AKTUALIZACJA INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Lp.	Zakres aktualizacji instrukcji	Data aktualizacji	Imię i nazwisko osoby dokonującej aktualizacji.
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

ZAŚWIADCZENIE

Pan _____
(imię i nazwisko)

urodzon ____ dnia _____

ukończył _____ **szkolenie przeciwpożarowe dla pracowników**
(pełna nazwa szkolenia (podać rodzaj szkolenia i grupę osób, dla których jest przeznaczone))

zorganizowane w formie _____ **instruktażu**

w okresie od dnia _____ r. do dnia _____ r.

Celem szkolenia było zdobycie wiedzy z zakresu ochrony przeciwpożarowej, gaszenia pożaru oraz ewakuacji osób i mienia.

_____ dnia _____ r.
(miejscowość) (data wystawienia zaświadczenia)

(pieczęć i podpis osoby upoważnionej przez organizatora szkolenia)

Protokół nr/..... zabezpieczenia prac pożarowo niebezpiecznych

1. Miejsce wykonywania pracy.

.....
.....
.....

2. Rodzaj i zakres prac.

a) Zakres pracy.

.....
.....
.....
.....

b) Sposób wykonania pracy:

☐ Spawanie elektryczne	☐ Cięcie gazowe	☐ Cięcie
☐ Podgrzewanie instalacji	☐ Podgrzewanie lepiku, smoły	☐ Szlifowanie
☐ Lutowanie	☐ Stosowanie gazów, cieczy i pyłów łatwopalnych	
☐ Suszenie substancji palnych	☐ Usuwanie pozostałości substancji palnych	
☐ Inne		

c) Używany sprzęt:

.....
.....
.....
.....

3. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniu lub rejonie przewidzianych prac :

.....
.....
.....
.....
.....

4. Przygotowanie i zabezpieczenie miejsca pracy.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Ilość i rodzaje podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia toku prac :

.....
.....
.....
.....
.....

6. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru:

.....
.....
.....
.....

7. Osoba(y) odpowiedzialne za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego toku prac:

.....
.....
.....
.....

8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w toku wykonywanych prac:

.....
.....
.....
.....

9. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli)

.....
.....
.....
.....

PODPISY CZŁONKÓW KOMISJI:

(imię i nazwisko, zajmowane stanowisko/firma)

1.
2.
3.

Protokół dopuszczenia do wykonania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

1. Miejsce, rodzaj i termin prowadzonych prac:

.....
.....
.....

2. Imiona i nazwiska osób dopuszczonych do wykonywania prac, oraz zakres dopuszczenia (wskazanie funkcji i rodzaju wykonywanych prac, do których dana osoba uzyskała dopuszczenie):

.....
.....

3. Potwierdzenie zapoznania osób dopuszczonych z zagrożeniami występującymi w miejscu wykonywania prac oraz zasadami bezpieczeństwa, przy ich wykonywaniu oraz zobowiązanie się do ich przestrzegania.

Ja niżej podpisany, oświadczam, że zostałem zapoznany z zagrożeniami występującymi w miejscu prowadzenia prac oraz przedsięwzięciami zabezpieczającymi, opisanymi w Protokole nr jednocześnie oświadczam, że zobowiązuję się do przestrzegania zawartych tam ustaleń.

..... Imię i nazwisko Podpis Data
..... Imię i nazwisko Podpis Data
..... Imię i nazwisko Podpis Data
..... Imię i nazwisko Podpis Data
..... Imię i nazwisko Podpis Data
..... Imię i nazwisko Podpis Data

Osoba dopuszczająca:

..... Imię i nazwisko Stanowisko Podpis Data
--------------------------	---------------------	-----------------	---------------

ZEZWOLENIE JEDNORAZOWE nr /.....
na wykonanie prac szczególnie niebezpiecznych

dla
(wykonawca)

1. Miejsce, rodzaj i termin prowadzonych prac:

.....
.....
.....
.....

2. Czas pracy:

dnia od godz. do godz.

3. Zagrożenie pożarowe – wybuchowe w miejscu pracy.

.....
.....
.....

4. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru lub wybuchu.

.....
.....
.....

5. Środki zabezpieczenia.

a) przeciwpożarowe:

.....
.....
.....

b) BHP:

.....
.....
.....

c) inne:

.....
.....
.....

6. Sposób wykonania pracy:

.....
.....
.....

7. Odpowiedzialni za:

d) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie prac pożarowo-niebezpiecznych:

Nazwisko Wykonano Podpis

e) wyłączenie spod napięcia, odcięcie dopływu gazu, itp. :

Nazwisko Wykonano Podpis

f) dokonanie analizy stężenia par cieczy, gazów, pyłów :

Nazwisko Wykonano Podpis

g) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż:

Nazwisko Podpis

Zezwalam na rozpoczęcie prac (zezwolenie może nastąpić po złożeniu podpisów przez osoby wymienione w Załączniku 2) :

.....
(podpis przewodniczącego komisji)

Pracę zakończono dnia godz.

Wykonał
(podpis wykonującego pracę)

Stanowisko pracy i jego otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań i okoliczności mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót :.....
(podpis przewodniczącego)

Skontrolował (bezpośrednio po zakończeniu prac):
(podpis i stanowisko)

Skontrolował (po 0,5 godzinie):
(podpis i stanowisko)

Skontrolował (po 1 godzinie):
(podpis i stanowisko)

Skontrolował (po 2 godzinach):
(podpis i stanowisko)

Skontrolował (po 4 godzinach):
(podpis i stanowisko)

Skontrolował (po 8 godzinach):
(podpis i stanowisko)

15. RYSUNKI

Rysunek nr 1. Plan rozmieszczenia sprzętu ochrony ppoż. Plan ewakuacji.

Rysunek nr 2. Plan sytuacyjny